

NOVOBANSKÉ NOVINY

MESAČNÍK OBČANOV MESTA NOVÁ BAŇA A OKOLIA

Ročník XXIX.

Jún 2020

Číslo 6

Cena 0,50 EUR

www.novabana.sk

LE
TNÉ
K
I
N
O

Mesto Nová Baňa
Vás pozýva na videoprojekciu filmu

dňa 26. júna 2020 o 21:00 hod.
Amfiteáter Tajch

Hrajú:
Tereza Ramba, Vojta Kotek, Dagmar Havlová, Jiří Lábus, Pavla Tomicová,
Ondřej Malý, Klára Melišková, Křištof Hádek, Stanislav Majer, Andrej Polák,
David Novotný, Ladislav Trojan, Jiří Černý, Maria Sawa

Žáner: komédia/dráma
CR, Slovensko, 2019
Réžia: Jiří Havelka
Dĺžka: 96 min.

Nevhodné pre vekovú skupinu maloletých do 12 rokov

Videoprojekcia sa uskutoční za dodržiavania opatrení vydaných v súvislosti s COVID-19

LE
TNÉ
K
I
N
O

v
s
t
u
p
v
o
l
n
ý

v
s
t
u
p
v
o
l
n
ý

DRAHÍ OTCOVIA, ĎAKUJEME

Otcove ruky na večernom stole. Také sú veľké ako taniere. O chvíľu pôjde preč, kúpiť chlieb za mozole. Iba čo doje zvyšky večere. Keď mi tie ruky na sobotu vráti, budeme znova sedieť za stolom. A moja dlaň sa v jeho stratí, akoby jej tam ani nebolo. A ja viem veru, čo sa možno stane, že vyhrkne mi slza na líčko. Moja dlaň bude v hniezde jeho dlane ako ružové vtáčie vajičko. Možno aj usnem s hlávkou na tej ruke. A bude sa mi, Bože, sladko spať. Akoby som spal na nebeskej lúke. A ničoho sa nebudem už báť.

Milan Rúfus

„Verím, že to, čo sa z nás stane, závisí od toho, čo nás naši otcovia naučili práve v tých bežných momentoch, keď sa nás učiť ani nesnažili. Sme formovaní malými kúskami múdrosti.“

Umberto Eco

Deň otcov je ešte stále podstatne menej zaužívaný a oslavovaný ako Deň matiek, Di keď dnes si ho pripomínajú už aj tie najmenšie deti – veď ockovia sú predsa veľmi dôležití...

Tradicia Dňa otcov vznikla v štáte Washington už v roku 1910, keď si Američanka Sonora Smart Doddová chcela uctiť všetkých otcov, ako bol ten jej. Veterán občianskej vojny William Jackson Smart musel po smrti manželky vychovávať šesť detí sám. Sonora vnímať svojho otca ako hrdinu a hneď, ako sa dozvedela, že matky majú svoj sviatok, navrhla, aby podobný mali aj všetci otcovia. Prvá neoficiálna oslava sa konala v deň narodenín Sonorinho otca. Popularita sviatku narastala a tretia júnová nedeľa sa postupne stala sviatkom všetkých otcov.

Dagmar Lachká, MsÚ

Obchodná verejná súťaž

Mesto Nová Baňa vyhlasuje obchodnú verejnú súťaž s využitím elektronickej aukcie. Predmetom súťaže je nájom nebytových priestorov s výmerou 111,40 m² spolu s letnou terasou s výmerou 59,85 m² v Novej Bani na Námestí slobody 2. Nehnuteľnosť je evidovaná na LV č. 3853.

Nebytové priestory sa nachádzajú na prízemí, vstup od trhoviska. Minimálna výška nájomného za prenájom nebytových priestorov je stanovená na **29,00 eur/m²/rok** a je uvedená bez služieb spojených s nájmom nehnuteľnosti. Minimálna výška nájomného za prenájom letnej terasy je stanovená na **4,00 eur/m²/rok**.

Súťaž o prenájom nebytových priestorov s terasou sa uskutoční formou **elektronickej aukcie**, prostredníctvom aukčného systému (ak budú predložené minimálne dva návrhy).

Lehota na podávanie návrhov: **3. 7. 2020 (piatok) do 12:00 hod.**, v zalepenej obálke so spätnou adresou záujemcu na adresu: Mestský úrad Nová Baňa, Námestie slobody č. 1, 968 26 Nová Baňa, s označením hesla: „**7. OVS – uzatvorenie nájomnej zmluvy – nebytové priestory Námestie slobody 2 – NEOTVÁRAŤ!**“

Bližšie informácie je možné získať na tel. č. 045/67 82 822,
e-mail: adamcova@novabana.sk.

Podmienky súťaže sú uvedené na stránke
www.novabana.sk.

LETO 2020 V CENTRE VOLNÉHO ČASU

6.-10. júl 2020

Výtvarná jašiškola

- primestský tábor ako stvorený pre hravé a tvorivé deti

13.-17. júl 2020

Pohodák

- primestský tábor pre deti, ktoré sú zvedavé a majú radi pohodu od rodičov

20.-24. júl

Indiánska osada

- primestský tábor, v ktorom sa zahráme na indiánov

27.-31. júl

Športový tábor

- primestský tábor so športovým a turistickým programom

3.-7. august

Rozprávko

- primestský tábor, v ktorom každý deň prežijeme inú rozprávku

1. septembra

Výlety za históriou

(bližšie informácie v neskoršom plagátiku)

29. augusta

Centráci rodičom a mestu

„Rozprávková cesta“ (bližšie informácie v neskoršom plagátiku)

Tábory sú určené pre deti ZŠ

Cena tábora:
kráčač - 95 €
nekráčač - 55 €

Prihlásiť sa môžete osobne v CVC, Bernoláková 30, tel. č. 045/68 56 365

Trištvrté storočia v mieri

Druhá svetová vojna, ktorú vyvolalo hitlerovské Nemecko, trvala šesť rokov a skončila pred 75 rokmi. Bola to najhroznejšia a najkrvavejšia vojna v histórii ľudstva. Boli v nej použité jadrové zbrane a za obeť padlo 55 až 70 miliónov ľudských životov, 35 miliónov ľudí bolo trvalo zmračených.

V niektorých štátoch znamená značnú stratu obyvateľov, v štátoch bývalého ZSSR to bolo takmer 28 miliónov ľudí a v Poľsku zahynula šestina obyvateľstva. Aj naše Slovensko bolo ochudobnené asi o 153-tisíc občanov. Na vojenských cintorínoch na Slovensku je pochovaných 63-tisíc vojakov Červenej armády a tiež 11-tisíc rumunských osloboditeľov. S úctou a pokorou stojíme pri pamätníku našich 29 odbojárov, ktorí zahynuli krutým spôsobom. Z nášho mesta bolo odvečených 15 židovských rodín, ktoré sa už nikdy nevrátili. Počas prechodu frontu zahynulo 11 obyvateľov.

Filozof Voltaire napísal: „Jediný človek, výrečný a obratný, môže mať na ľudí nekonečný vplyv. Sto filozofov nedokáže nič, ak sú len filozofmi.“ Takýto človek sa narodil. Menoval sa Adolf Hitler. Ako malého chlapca ho otec fyzicky trestal a týral. Pri fyzických trestoch odmietal plakať. Vyrástol z neho chorý človek – psychopat, ktorý chcel vládnuť svetu. Vďaka vtedajším pomerom sa mu to začalo dariť... V Nemecku bola kríza, bolo šesť miliónov nezamestnaných a Hitlerova nová strana vyhrala voľby. Začali sa verejnoprospešné práce, budovanie zbrojného priemyslu, stavba diaľnic, znížila sa nezamestnanosť. Hitler protiprávne vybudoval novú armádu, ktorá obsadila francúzske územia. Celý svet sa tomuto daniu iba

prizeral. Na základe Mníchovskej dohody boli obsadené územia Československa. Dňa 1. 9. 1939 vstúpili nemecké vojská do Poľska. Francúzsko a Veľká Británia svoje záväzky voči Poľsku nedodrжали – bojovať nezačali. Nemecko ďalej obsadilo neutrálne štáty Škandinávie a Beneluxu. Dňa 22. 6. 1941 napadol Hitler bez vyhlásenia vojny ZSSR, čím porušil zmluvu o neútočení. Podrobiť si Slovanov, získať surovinovú bázu Ruska, zabezpečiť pre nemeckú – árijskú, rasu nové životné priestory na východe a určiť ostrú hranicu medzi árijskymi a občanmi nižšej kategórie. To boli nosné myšlienky programového vyhlásenia jeho nacistickej strany, ktoré publikoval vo svojom diele Mein Kampf. Anglický premiér Churchill vyhlásil, že ruské nebezpečenstvo je

nebezpečenstvom aj pre Veľkú Britániu a USA. Prezident USA Roosevelt podporil pomoc Rusku a vznikla anglo-sovietsko-americká koalícia. Rusi sa bránili statočne. Hitler prehral boj o Moskvu, o Stalingrad a tankovú bitku pri Kursku, ktorá znamenala v rámci druhej svetovej vojny rozhodujúci prelom. Spojenecké vojská sa v Normandii vylodili 6. 6. 1944 a 25. 4. 1945 sa na rieke Labe spojili vojská Červenej a americkej armády, čím urýchlili bezpodmienečnú kapituláciu nemeckej armády. Podpísali ju nemecký poľný maršal Wilhelm Keitel a sovietsky maršal Žukov pred polnocou dňa 8. 5. 1945. Vojna v Európe sa skončila. No na východe sa ešte bojovalo.

Účastníkom protinacistického odboja v Poľsku bol aj mladý divadelník a literát Karol Wojtyła. Bol evidovaný v nacistických zoznamoch vykožovovania slovenských národov. Pracoval v tajnej organizácii na ochranu Židov. Jeho priateľka trpela v koncentračnom tábore. Tento Karol Wojtyła, už ako pápež Ján Pavol II., počas svojej návštevy v Osvienčime v roku 1979 pokľakol pri pomníku obetí a vyhlásil: „Za vojnu nesú zodpovednosť nielen tí, ktorí ju vyprovokovali, ale aj tí, ktorí nepodnikli nič, aby vojne zabránili.“ Horlivci vojen, ktorí vynakladajú na zbrojenie miliardy, žijú aj dnes. Zabúdajú, že vojna neskončila kapituláciou na americkej lodi, ale Norimberským procesom.

Ing. Július Uhrecký,
foto: Veronika Volfová

Svetový deň darcov krvi

Štrnásť jún je Svetový deň darcov krvi. V tento deň si právom pripomíname, aké dôležité je darcovstvo krvi, aké je dôležité nezištne darovať túto životodarnú tekutinu niekomu inému. Tento deň je poďakovaním všetkým dobrovoľným, bezpríspevkovým, darcom krvi za skutočný dar života, ktorý môže zdravý človek poskytnúť chorému či zranenému. Je to prejav najväčšej ľudskosti.

Svetový deň darcov krvi podporuje Svetová zdravotnícka organizácia, Medzinárodná federácia Červeného kríža a Červeného polmesiaca, Medzinárodná federácia organizácií darcov krvi a Medzinárodná spoločnosť pre krvnú transfúziu.

Svetový deň chce dosiahnuť tri hlavné ciele:

- zvýšiť povedomie verejnosti o potrebe pravidelného darcovstva krvi, pretože pravidelnosť má veľký význam pre použiteľnosť jednotlivých zložiek krvi,
- šíriť význam pravidelnosti darovania krvi, pretože pravidelní darcovia krvi sú zdraví jednotlivci a sú dôležitou súčasťou verejného zdravotníctva, žijú zdravým

životným štýlom a chodia na pravidelné preventívne prehliadky, aby boli schopní darovať krv,

– upriamiť pozornosť na zdravie darcov a kvalitu starostlivosti o darcov ako na závažné faktory, ktoré ovplyvňujú ochotu a odhodlanie pravidelne krv darovať. Zdôrazňovať význam a dôležitosť pravidelného darovania tejto vzácnej tekutiny, aby jej bol vždy na potreby zdravotníctva dostatok.

Pri darovaní krvi je dôležité sledovať určité priority. Jednou z hlavných pri odbere krvi je zabrániť prenosu infekčných chorôb prostredníctvom transfúzie. Nebezpečenstvo prenosu sa minimalizuje vhodným výberom darcov krvi a vyšetreniami krvi odobratej pri každom odbere.

Krv môže darovať každý zdravý človek vo veku 18 až 60 rokov, ktorého hmotnosť je aspoň 50 kg. Pokiaľ je človek pravidelný darca, darovať krv môže až do 65 rokov so súhlasom lekára. Muži môžu krv darovať maximálne 4-krát do roka, ženy 3-krát.

Ďalšou prioritou je ochrana zdravia darcu krvi. Na samotné

darovanie by sa mal darca zodpovedne pripraviť. Darovanie krvi nie je to isté ako bežný odber krvi u lekára, a preto by mal človek 24 hodín pred odberom prijímať dostatok tekutín, ideálne čistou vodu, minerálku, ovocné šťavy alebo čaj. Pred samotným odberom by mal darca prijať aspoň pollitra tekutín. Darca by mal večer pred odberom vylúčiť potraviny s vysokým obsahom tuku, ako napr. syry, smotanu, maslo, mäsové výrobky a údeniny, vhodné je ovocie, zelenina, med, netukové pečivo, prípadne sucháre. Pred darovaním krvi by mal byť darca oddýchnutý, jeho aktuálny fyzický stav sa totiž dokáže prejavíť na kvalite krvi. Mali by sa tiež vynechať tréningy, návšteva posilňovne aj saunovanie, teda aktivity, ktoré môžu organizmus vyčerpať. Ak je darca fajčiar, mal by sa vyhnúť fajčeniu aspoň osem hodín pred odberom a aspoň na 10 hodín sa vyhnúť konzumovaniu alkoholických nápojov. Ženy by nemali darovať krv počas menštruačného cyklu ani tesne pred ním alebo po ňom. Slovenský Červený kríž pravi-

delne oceňuje darcov krvi a ďakuje za všetkých, ktorým darcovia svojím skutkom zmenili život. Podľa počtu odberov udeľuje darcom krvi bronzové, strieborné, zlaté, diamantové plakety a Kňazovického medailu. Špeciálne ocenenie patrí aj tým, ktorí sa venujú získavaniu darcov krvi, ako aj tým, ktorí sa venujú dobrovoľníckej činnosti v oblasti rozvoja bezpríspevkového darcovstva krvi.

V čase pandémie nového koronavírusu pokleslo darcovstvo krvi o 50 percent. Zdravotnícke zariadenia však i naďalej potrebujú krv na svoju činnosť, a preto je aj napriek mimoriadnej situácii žiaduce, aby sa občania rozhodli darovať krv na liečbu tých, ktorí to potrebujú. Národná transfúzna služba organizuje odbery tak, že darcovia sa môžu objednať na konkrétny termín. Toto opatrenie má zabezpečiť dostatok krvi a zároveň ochraňovať darcov. Výjazdové odbery krvi sú v tomto čase zrušené.

MUDr. Ľubomír Snopek

Oznam pre darcov krvi

**V dôsledku mimoriadnej situácie spôsobenej
pandémiou ochorenia COVID-19
sú výjazdové odbery krvi zrušené.**

**Na odber v Banskej Bystrici sa treba objednať
na vopred dohodnutý čas
na tel. čísle 0908 991 461**

Informačný blok primátora mesta Nová Baňa

• Na poslednom rokovaní mestského zastupiteľstva

13. 5. 2020 sa poslanci uzniesli na zachovaní pôvodne plánovaného počtu zasadnutí mestského zastupiteľstva v priebehu ostávajúcich mesiacov roka 2020. Plánovanú finančnú úsporu, teda redukciu výdavkov, v súvislosti s koronakrízou dosiahneme vďaka tomu, že sa poslanci vzdajú svojho nároku na odmeny, ktoré by im boli vyplácané za rokovania mestského zastupiteľstva. Nasledujúce rokovanie bude 17. 6. 2020 a v programe budú správy o hospodárení obchodných spoločností zriadených mestom, a to Mestského bytového podniku Nová Baňa, s. r. o., a Mestských lesov spol. s r. o. Nová Baňa.

• **Dňa 29. 5. 2020 sa uskutočnilo valné zhromaždenie spoločnosti Mestské lesy spol. s r. o. Nová Baňa, na ktorom bola prerokovaná správa o**

hospodárení podniku za rok 2019. Hospodársky výsledok podniku bol v roku 2019 ovplyvnený najmä pokračujúcimi odpismi vo výške viac ako 30 000 EUR za investície do techniky, ktorá bola nakúpená v minulom období. Z vlastných zdrojov investovali mestské lesy 16 000 EUR do projektu vybudovania arboréta pod názvom „záhradný les“ a 10 000 EUR predstavoval súdny poplatok v súdnom spore na Okresom súde Žilina so spoločnosťou TRUCK SERVIS, s. r. o., vo veci verejného obstarávania na Tatra T815, ktorá bola touto spoločnosťou mestu dodaná a pochádzala z trestnej činnosti. Investícia do sadeníc bola v roku 2019 oproti plánu vyššia o 3 500 EUR a investícia do opráv a údržby lesných ciest predstavovala takmer 17 000 EUR.

Ťažba v mestských lesoch v roku 2019 bola v objeme 8 458 m³ dreva, pričom plán predstavoval 8 600 m³. Z toho palivové drevo pre občanov mesta bolo vyťažené v objeme 2 400 m³ a samovýroba

predstavovala takmer 500 m³. Stromčeky na účely zalesňovania sa vysadili na ploche 9 ha, pričom plánovaných bolo 8 ha. Ubytovacie zariadenie Hájenka Bukovina dosiahlo tržby za ubytovanie vo výške 5 300 EUR, plán predpokladal 5 000 EUR. Aby sa toto zariadenie lepšie spropagovalo, ubytovanie v ňom sa dá rezervovať už aj na rezerváčnom portáli www.booking.com.

• **Dňa 1. 6. 2020 sa uskutočnilo valné zhromaždenie spoločnosti Mestský bytový podnik Nová Baňa, s. r. o., na ktorom bola prerokovaná správa o hospodárení za rok 2019.** Hospodársky výsledok podniku bol v roku 2019 ovplyvnený najmä pokračujúcimi odpismi vo výške 25 000 EUR. Vzhľadom na regulovanú cenu pri výrobe tepla, ktorú ÚRSO stanovil na roky 2017 – 2021, bola v roku 2019 vo variabilnej zložke zaznamenaná strata vo výške 4 500 EUR a vo fixnej zložke strata vo výške 3 300 EUR. Odpis nevyhnutných pohľadávok pred-

stavoval sumu takmer 6 000 EUR.

Nárast personálnych nákladov voči plánu predstavoval viac ako 5 000 EUR, a to z dôvodu zmeny príplatkov za prácu v noci a počas víkendov pre kuričov.

• **Na 1. 6. 2020, symbolicky na Deň detí, sme po dohode s riaditeľkami vydali za zriaďovateľa súhlas so znovuvytvorením ZŠ J. Zemana, školského klubu detí, školskej jedálne a materských škôl na všetkých troch pracoviskách – Štúrova, Kolibská a Nábrežná.** Vedenie školy, školskej jedálne a materskej školy zabezpečilo požadované podmienky pre žiakov a zamestnancov podľa nariadení ministerstva školstva a Úradu verejného zdravotníctva SR.

Mgr. MVDr. B. Jaďuď, MBA,
primátor mesta

SODB 2±21 SČÍTANIE OBYVATEĽOV, DOMOV A BYTOV

Na Slovensku prvýkrát v histórii dôjde k zmene spôsobu sčítania a namiesto tradičného sa uskutoční **integrované sčítanie**, ktoré je z hľadiska použitia metód kombinované sčítanie. Integrované sčítanie je založené na **kombinácii údajov z administratívnych zdrojov údajov a údajov získaných od obyvateľov**. Administratívne zdroje údajov sú databázy, ktoré spravujú ministerstvá alebo ostatné orgány štátnej správy. Kombinované sčítanie ako metóda zabezpečenia údajov je vo svete považovaná za určité premostenie pri prechode od tradičného sčítania k **plne registrovanému sčítaniu**. Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021 bude moderné, plne elektronické sčítanie. Sčítanie obyvateľov domov a bytov bude realizované v **dvoch etapách – sčítanie domov a bytov a sčítanie obyvateľov**. Rozsah a spôsob vykonania sčítania na Slovensku určuje **zákon č. 223/2019 Z. z. o sčítaní obyvateľov, domov a bytov v roku 2021**.

Sčítanie domov a bytov prebehne v období od **1. júna 2020**

do **12. februára 2021**. Toto sčítanie vykonáva **mesto Nová Baňa** v spolupráci so Štatistickým úradom SR. Obyvatel' sa na sčítaní domov a bytov nebude podieľať. Predmetom sčítania domov a bytov sú všetky domy, všetky byty v budovách bez ohľadu na to, či sú obývané, alebo neobývané, a iné obydlia obývané k rozhodujúcemu okamihu sčítania nachádzajúce sa na území SR.

Sčítanie obyvateľov sa uskutoční v období od 15. februára 2021 do 31. marca 2021. Obyvatel' bude mať na sčítanie sa šesť kalendárnych týždňov. **Povinnosť sčítať sa vyplnením sčítacieho formulára majú všetci obyvatelia Slovenskej republiky.** Na účely sčítania sa obyvateľom rozumie každý, kto má v Slovenskej republike trvalý, prechodný alebo tolerovaný pobyt. Obyvateľom sa zároveň rozumie aj **občan Európskej únie**, ktorý má na území Slovenskej republiky obvyklý pobyt. Za neploletého obyvateľa a za obyvateľa, ktorý nie je spôsobilý na právne úkony, má povinnosť vyplniť sčítací

formulár jeho zákonný zástupca. **Obyvatel' má možnosť sčítať sa sám alebo využiť služby asistovaného sčítania.**

Vyčlenili sme troch zamestnancov, ktorí po úspešnom absolvovaní školenia na prácu v systéme pre elektronické sčítanie domov a bytov v roku 2021 získali certifikát a už začínajú naplňať databázu.

Sčítanie domov a bytov je podľa tohto nového konceptu založené na využití existujúcich dátových zdrojov a znížení administratívnej záťaže obyvateľov. Sčítanie domov a bytov **vykoná mesto Nová Baňa**, tzn. prebehne **bez účasti obyvateľov**, čím sa práve u nich administratívna záťaž významne zníži.

Rozhodujúci okamih sčítania, na ktorý sa vzťahujú zisťované údaje, je **polnoc zo štvrtka 31. decembra 2020 na piatok 1. januára 2021**. Rozhodujúci okamih sčítania je časový bod, **ku ktorému je potrebné vyplňať všetky požadované údaje o domoch a bytoch.**

Predmetom sčítania sú všetky byty v domoch bez ohľadu na to, či sú obývané, alebo neobývané, a iné obývané obydlia, ktoré sú obývané k rozhodujúcemu okamihu sčítania. Medzi iné obydlia, ktoré sú predmetom

sčítania, patria napríklad obývané chatrče rómskych komunít, ktorým nemôže byť pridelené súpisné číslo, a teda ani adresný bod v registri adries, obývané garáže, obývané neskolaudované rodinné domy a iné obývané objekty primárne neurčené na bývanie.

Sčítanie domov a bytov sa uskutoční **výlučne elektronickou formou, pomocou elektronického systému pre sčítanie domov a bytov**. Elektronický systém pre sčítanie domov a bytov budeme mať k dispozícii počas celej doby sčítania.

Sčítanie domov a bytov bude trvať od 1. júna 2020 do 12. februára 2021, čo predstavuje 255 dní.

Elektronický systém pre sčítanie domov a bytov poskytne jeden formulár pre každý „byt v dome“, o ktorom sa zbierajú požadované údaje, a údaje o domoch budú odvodené z údajov o „bytoch v dome“ pri spracovaní Štatistickým úradom SR. V predchádzajúcich sčítaniach bolo potrebné vyplňať osobitné formuláre za byty a osobitné formuláre za domy. Zisťujú sa údaje, ako napr. forma vlastníctva bytu, poloha bytu v dome, podlahová plocha bytu, počet obytných miestností v byte, typ kúrenia či zdroj energie používaný na vykurovanie.

Elektronický systém pre sčítanie domov a bytov bude obsahovať predvyplnenú databázu. Predvyplnená databáza vznikla integráciou dostupných údajov najmä z registra adries, katastra nehnuteľností, základnej bázy údajov pre geografický informačný systém, registra organizácií, „Zoznamu stavieb“.

Mesto Nová Baňa využije na vyplnenie požadovaných údajov na účely sčítania domov a bytov

rôzne údajové zdroje. Odporúčané sú najmä daňová evidencia, technická správa o urbanistickom, architektonickom a stavebnom riešení stavby, výkresy k projektovej dokumentácii, technická správa o zdravotníckej, plán inžinierskych sietí, technická správa k vykurovaniu, stavebné povolenie, kolaudačné rozhodnutie, stavebné povolenie na čističku odpadových vôd, doklad o vývoze septiku a iné.

Budeme oslovovať osoby vy-

konávajúce správu bytových domov, ktoré vykonávajú správu na území mesta, a vyžiadame si od nich údaje o bytoch v bytových domoch.

Výsledkom bude databáza sčítaných domov a bytov s aktuálnymi údajmi o bytoch a domoch, ktoré po ďalšom spracovaní vytvoria základnú bázu údajov o domoch a základnú bázu údajov o bytoch, pričom tieto budú priamo inte-

grované na údaje o obyvateľoch a domácnostiach.

Vaše prípadné otázky ohľadne **sčítania obyvateľov, bytov a domov 2021** vám či už mailom, alebo telefonicky rada zodpovie:

Mgr. Ľudmila Rajnohová,
manažér poverených osôb
SODB 2021,
e-mail: prednosta@novabana.sk,
tel: 045/67 82 820,
0917 590 700

Dobré obchodné vzťahy

V rámci dobrej spolupráce je možné nájsť riešenie aj v situácii, ktorá sa spočiatku javí ako značne komplikovaná. O čom píšeme? O obstarávaní čelného, šmykom riadeného nakladača Elise 900 formou verejnej súťaže, ktorý bol technickým službám dodaný výrobcom tohto moderného elektrického stroja, spoločnosťou Kovaco, ešte začiatkom novembra 2019. V dôsledku súbehu viacerých okolností však tento nový stroj nebolo možné uviesť do prevádzky. Bolo to aj z dôvodu poruchy na akumulátore, ktorá vznikla pri úvodnom nesprávnom nabíjaní pracovníkmi technických služieb. Vo vzťahu, kde by sa dodávateľ a odberateľ striktno držali iba zmluvne uzatvorených

podmienok, by mohol vzniknúť stav, že by si každá strana presadzovala svoju verziu vzniku poruchy na akumulátore a krajným riešením by mohlo byť až súdne konanie. Po snahách na obidvoch stranách sme však 20. 5. 2020 nakoniec došli k spoločnej dohode a 25. 5. 2020 bol tento nový stroj prevzatý výrobcom naspäť. Ako finančne vysporiadanie za vzniknuté náklady sme sa s firmou Kovaco dohodli poskytnúť symbolický príspevok Základnej škole Veľká Lehota.

Touto cestou ďakujem spoločnosti Kovaco za ústretový prístup pri hľadaní riešenia vzniknutej situácie.

Mgr. MVDr. B. Jaďuď, MBA,
foto: archív firma KOVACO

Z potoka si robíme skládku odpadu

Na fotografii je množstvo rôznych druhov odpadov, ktoré z koryta kýzového potoka v úseku od mosta na Partizánskej ulici pravidelne zbiera pán Roman Holý. Za tento stav sú zodpovední ľudia, ktorí nerešpektujú pravidlá spolunažívania a nezáleží im na prírode a životnom prostredí. Náprava spočíva v prevýchove, pričom udržiavanie čistoty a poriadku vďaka nám by malo byť samozrejmosťou, nie z donútenia.

Výchova k čistote a poriadku by mala začať už od malička a najdôležitejšia je v tomto ohľade rodina, ktorá však v niektorých prípadoch evidentne zlyháva.

Verím, že pohľad na túto znečistenú lokalitu nás donúti zamyslieť sa, prehodnotiť svoje postoje a spoločne dokážeme eliminovať tieto nežiaduce javy v našom meste.

Mgr. MVDr. B. Jaďuď, MBA,
primátor mesta

Plán kosenia a údržby verejnej zelene

Plán údržby a starostlivosti o verejnú zeleň (ďalej len VZ) je súhrn riadiacich a výkonných činností, ktorými sa vo vegetačnom období roka zabezpečuje kosenie, strihanie, pletie, hnojenie, polievanie verejných plôch, ďalej plôch pozdĺž miestnych komunikácií, plôch štadiónov, ihrísk a pohrebiska, zahŕňa tiež výsadbu novej zelene, a to spravidla v dobe od 1. apríla do 1. novembra príslušného roka.

Údržbu a starostlivosť o VZ na správnom území mesta Nová Baňa vykonávajú Technické služby mesta Nová Baňa, príspevková organizácia, ako jednu zo svojich hlavných činností určených zriaďovateľom v zriaďovacej

listine. Povinnosť vykonávať údržbu a starostlivosť o VZ v rozsahu vypracovaného pasportu rozlôh a lokalizácií verejnej zelene na území mesta Nová Baňa vyplýva technickým službám zo schváleného VZN.

Základným organizačným a riadiacim dokumentom údržby a starostlivosti o VZ sa stáva tento

dokument, ktorý je po schválení primátorom záväzným dokumentom na zabezpečenie údržby a starostlivosti o VZ. Plán starostlivosti o verejnú zeleň nájdete na webovej stránke mesta

<https://www.novabana.sk/2281-plan-kosenia-a-udrzby-verejnej-zelene>.

Prečo čítať knihy?

Na túto otázku existuje tisíc odpovedí a každý môže mať inú. Preukázalo sa však, že čítanie kníh znižuje hladinu stresu, krvný tlak a zlepšuje pamäť a analytické schopnosti. Čítanie tiež posilňuje sebadomie, pretože podvedome rozširuje slovnú zásobu, argumentačnú silu a schopnosť presadiť sa. Zlepšuje sa aj koncentrácia, čo je v dnešnom multitaskingovom svete úžasná vec. Často sa totiž „sústredíme“ na viacero vecí naraz – píšeme e-mail, telefonujeme, do toho sledujeme sociálne siete a ešte stihneme popritom aj niečo zajaedať. Zlepšenie sústredenia však zvyšuje produktivitu a minimalizuje množstvo chýb. Jednoducho povedané, knihy sú ideálny spoločník, ktorý má množstvo pozitív. Existuje neuveriteľné množstvo citátov o knihách a čítaní.

Vyberám pár z nich:

„Knihy sú ako dvere. Otvoríte ich a vstúpite do iného sveta.“
Jeanette Winterson

„Knihy sú pre ľudí tým, čím sú pre vtákov krídla.“
John Ruskin

„Kniha je ako človek. Dôležité je to, čo je vnútri, či je zaujímavá, a nie obal.“

Anonym
„Kniha je najkrajší dar, pretože vždy ostane s tebou.“

Anonym
„Nemiluj knihy, aby si si s nimi ozdobil svoj prístrešok, ale preto, aby si nimi vyzdobil srdce a dušu.“
Ján Patočka

Knižnice patria k tým najkrajším miestam na svete, na tom sa zhodnú všetci milovníci kníh. Ticho, neopakovateľná atmosféra, vôňa starých zväzkov...

Tešíme sa, že 11. 5. 2020 naša

knížnica po uvoľnení opatrení počas pandémie čitateľom opäť otvorila svoje brány. Niektorí čítali požičané knihy aj viackrát a čítali aj knihy zo svojej knižnice, na ktoré si doteraz nenašli čas. V marci plánované besedy s profesorom Hričovským a s historikom Milanom Zachom Kučerom sa pre epidemiologickú situáciu nemohli uskutočniť, veríme však, že sa zrealizujú v blízkej budúcnosti. Z projektu „Akvizícia knižničného fondu Nová Baňa“ z minulého roka sme zakúpili aj nové knižné tituly, ktoré už čakajú na svojich čitateľov.

Ak nám to situácia dovolí, radi by sme v letných alebo v jesenných mesiacoch zorganizovali aj besedy pre mladších aj starších čitateľov. Budeme vás o nich informovať na webovej stránke mesta, ako aj prostredníctvom plagátov. Mestská knižnica je pre vás otvorená každý pracovný deň od 9:00 do 17:00 hod.

okrem štvrtka, čo je nestránkový deň. V čase od 12:00 do 13:00 hod. sa dezinfikujú knižničné priestory. Tešíme sa na vašu návštevu.

text a foto: **Eva Čaklošová**,
mestská knižnica

Svetový deň bez tabaku - 31. máj

Chráňme deti a mládež pred škodlivými účinkami fajčenia.

Tento deň bol Svetovou zdravotníckou organizáciou vyhlásený za Svetový deň bez tabaku. Zmyslom 31. mája je zlepšiť informovanie o nepriaznivých zdravotných následkoch fajčenia v mladom veku, podporiť všetky takéto aktivity a chrániť deti a mládež pred aktívnym, ale aj pasívnym fajčením.

Tabakizmus je dnes najrozšírenejšia forma toxikománie na svete. Najlepšie je s fajčením nikdy nezačať, pretože je veľmi ťažké s ním prestať.

Pri pasívnom fajčení neexistuje bezpečná úroveň expozície.

- Takmer 50 % detí je pravidelne vystavených pasívnemu fajčeniu na verejných priestranstvách.
- Až 65 000 detí ročne predčasne umiera na následky pasívneho fajčenia.

RÚVZ so sídlom v Žiari na Hronom,
oddelenie podpory zdravia a výchovy k zdraviu

Zdroj: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/tobacco>

Ochorenia prenášané kliešťami

Nasledujúce dni po uštipnutí kliešťom sledujte, či máte príznaky, ktoré sú typické pre ochorenia prenášané kliešťami. Na Slovensku sa najčastejšie vyskytujú lymfická borelióza a kliešťová encefalitída.

Lymfická borelióza sa prejavuje nasledovnými príznakmi:

- červenkastá škvrna okolo miesta uštipnutia kliešťom v tvare kruhu,
- príznaky podobné chrípke, ako sú horúčka, únava, bolesť hlavy.

Vyhľadajte svojho lekára, ak pocítite niektorý z uvedených príznakov počas 30 dní po uštipnutí kliešťom. Väčšina prípadov lymfkej boreliózy sa môže vyliečiť počas niekoľkých týždňov užívaním

antibiotík. Pri neliečenom ochorení môže dôjsť k poškodeniu srdca, kĺbov a nervového systému.

Kliešťová encefalitída sa prejavuje nasledovnými príznakmi:

- príznaky podobné chrípke, ako sú horúčka, únava, bolesť hlavy,
- bolesť svalov, žalúdočná nevoľnosť.

Vyhľadajte svojho lekára, ak pocítite niektorý z uvedených príznakov počas 30 dní po uštipnutí kliešťom. V neskoršej fáze tohto ochorenia môže dôjsť k poškodeniu nervového systému človeka, ktoré sa prejaví príznakmi zápalu mozgových blán.

Kliešte môžu prenášať závažné ochorenia.

Kliešte sa živia krvou cicavcov,

plazov a vtákov, od ktorých môžu získať baktérie alebo vírusy. Kliešte môžu uštipnúť ľudí, ktorí prechádzajú cez miesta ich výskytu vo voľnej prírode, čím vzniká riziko možného prenosu infekcie na človeka. Na Slovensku sa najčastejšie vyskytujú dve ochorenia prenášané kliešťami: lymfická borelióza a kliešťová encefalitída.

Životný cyklus kliešťov tvoria štyri štádiá: vajčko, larva, nymfa a dospelý kliešť. Ochorenie môže kliešť preniesť na človeka počas posledných troch štádií. Kliešte sú v prírode voľným okom ťažko viditeľné. Larvy pripomínajú škvrnu sadze a nymfy majú veľkosť špendlíkovej hlavičky alebo zrníčka maku. Samička kliešťa však po nasatí, keď sa jej telo naplní krvou, môže narásť až do veľkosti hrachu. Dospelý kliešť môže mať

rozičnú farbu – od červenkastej cez tmavohnedú až po čiernu.

Kde sa kliešte najčastejšie vyskytujú

Kliešte sú po komároch druhým najznámejším prenášačom pôvodcov infekčných ochorení na ľudí. Žijú vo vidieckych, ako aj v mestských lokalitách. Najcharakteristickejšími miestami výskytu kliešťov sú listnaté lesy a zmiešané lesné porasty s dostatočnou vlhkosťou. Nachádzajú sa predovšetkým v trave a v nízkych krovinách vo výške do 50 centimetrov. Najviac ich je na okrajoch lesov, na čistiniach a pozdĺž lesných chodníkov. Vyhubat' by sme sa mali aj kríkom a hustému porastu.

Ako sa proti kliešťom chrániť

Pred odchodom do oblastí, kde by mohli byť prítomné kliešte, je dôležité použiť: 1. vhodné oblečenie a obuv, ktoré čo najviac chránia ruky a nohy, 2. repelentné prípravky. Po návrate domov z prírody je potrebné: 1. prezrieť sa, deti, ako aj domáce zvieratá, 2. ak objavíme prichyteného kliešťa, čo najskôr a správne ho odstrániť. Vo väčších ohniskách kliešťovej encefalitídy sa odporúča očkovanie proti kliešťovej encefalitíde. Toto očkovanie však nechráni pred ostatnými ochoreniami prenášanými kliešťami.

Ako nájsť a odstrániť kliešťa

Po pobyte v prírode alebo v oblasti s výskytom kliešťov si kontrolujte svoje oblečenie a telo. Pozornosť venujte oblastiam hlavy, krku, podpazušia, pupku, slabín a nôh. U detí sa kliešť často nachádza na hlave vo vlasovej čiare a za ušami. Ak sú kliešte veľmi malé, môžete ich prehliadnuť.

Miesto uštipnutia kliešťom nie je vo väčšine prípadov bolestivé. Prisatého kliešťa je potrebné čo najrýchlejšie odstrániť. Dôležité je odstrániť celé kliešťa tak, aby ste nezanechali v rane jeho hlavičku a aby ste ho nerozpučili. Na miesto prisatého kliešťa nenášajte žiadne tekuté ani olejové prípravky. Mohlo by to spôsobiť vyprázdnenie obsahu čriev kliešťa do rany, čím by vzniklo riziko prenosu baktérií alebo vírusov do krvi. Kliešťa odstraňujte pinzetou, ktorú pritlačte čo najbližšie ku koži. Kliešťa vyťahujte pomaly, kývavým pohybom bez točenia.

Po vytiahnutí kliešťa zabaľte do papiera a odhodte. Najvhodnejšie je kliešťa spláchnuť v toalete. Po vytiahnutí kliešťa kožu v mieste jeho prisatia vydezinfikujte použitím dezinfekčného prostriedku s obsahom alkoholu alebo jódovej tinktúry. Ak sa rana po niekoľkých dňoch nezahojí, vyhľadajte čo najrýchlejšie odbornú lekársku pomoc.

zdroj: http://www.uvzs.sk/docs/letaky/Letak_kliest_verejnost.pdf

ÚRAD
VEREJNÉHO
ZDRAVOTNÍCTVA
SLOVENSKEJ
REPUBLIKY

AKO SA CHRÁNIŤ PRED KLEŠŤOM

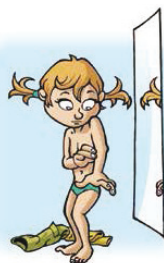
1 PRED ODCHODOM DO PRÍRODY POUŽIJEM REPELENTNÉ PRÍPRAVKY

2 DÁM SI NA SEBA OBLEČENIE, KTORÉ MA ČO NAJVIAC OCHRÁNI PRED KLEŠŤOM

3 VYHNEM SA VYSOKEJ TRÁVE A KRÍKOM

4 PO PRÍCHODE DOMOV SI PREZRIEM CELÉ TELO, ČI NEMÁM KLEŠŤA

5 POPROSIŤ RODIČOV, ABY MI KLEŠŤA ODSTRÁNILI PINZETOU

6 NECHÁM SI VYDEZINFIKOVAŤ RANU

ČO JE TO KLEŠŤ?

✓ **KLEŠTE SÚ MALÉ TVORY, KTORÉ ŽIJÚ V PRÍRODE.**

Môžu uštipnúť voľne žijúce zvieratá ako aj človeka, ktorý sa pohybuje v prírode.

PREČO SA CHRÁNIŤ?

✓ **PO UŠTIPNUTÍ ZOSTÁVA KLEŠŤ PRISATÝ NA TELE.**

Miesto uštipnutia kliešťom nie je vo väčšine prípadov bolestivé. Infikované kliešte môžu uštipnutím preniesť ochorenie na človeka. Preto je dôležité snažiť sa vyhnúť uštipnutiu kliešťom – a ak sa tak stane, treba ho čo najskôr odstrániť.

Zaži v kraji Za horami, za dolami. Zaži v Regióne GRON!

Banskobystrický kraj vsadil v turizme na ľudí v regiónoch. Tí spolu s regionálnou cestovnou kanceláriou, ktorú prevádzkuje krajská organizácia cestovného ruchu kraja Banskobystrický kraj Turizmus, pripravili na toto leto nevšedné zážitky. Prostredníctvom nich spoznajú návštevníci tradície Podpoľania, históriu hradných ruín Pohronia, remeslá Novohradu, gastronómiu okolia Zvolena a Banskej Bystrice, architektúru Banskej Štiavnice, ale aj prírodu Gemera. Zážitky sa dajú kúpiť online už dnes.

Zážitky v ponuke cestovnej kancelárie vytvorili podnikatelia a občianske združenia zo všetkých kútov kraja, zo siedmich oblastných organizácií cestovného ruchu. Tí, spolu s malými ubytovacími a stravovacími prevádzkami s príjemnou atmosférou rodinných podnikov, sú pripravení ponúknuť to, čo bude po skončení súčasnej epidemiologickej situácie najviac žiadané: výlety po Slovensku, na málo frekventovaných miestach, v spojení s prírodou. Výnimkou nie je ani Región GRON v destinácii stredného Pohronia. Do ponuky regionálnej cestovnej kancelárie ako súčasť katalógu zážitkov „ZAŽI V KRAJI ZA HORAMI, ZA DOLAMI“ sú z nášho regiónu aktuálne zaradené štyri zážitky a pracuje sa na zaradení ďalších piatich. V predaji sú zážitky späť s poznávaním prírodných krás, histórie a tradícií, ale aj akčné a adrenalínové dobrodružstvá.

„Sme na našich partnerov v regiónoch veľmi hrdí,“ hovorí manažérka cestovnej kancelárie Eva Maculová. „Naskočiť na tento náš rýchly nápad, pričom títo ľudia väčšinou nemajú veľké skúsenosti s takouto formou prezentácie, si vyžadovalo značnú mieru odhodlania a kreatívneho prístupu. Popasovali sa s tým perfektne, vďaka čomu dnes môže byť v online priestore šírená kampaň pracovne nazvaná „Virtuálna cestovka“ na predaj zážitkov v kraji ZA HORAMI, ZA DOLAMI.“

Od jesene minulého roka môžu návštevníci Regiónu GRON „zažiť“ hrady INAK! prostredníctvom komentovaných prehliadok s naslovovzatými odborníkmi, ktorí odhalia nepoznané tajomstvá hradných múrov. Prevedú obnovovanými ruinami hradov Revište a Šášov, ale aj chodbami kláštora v Hronskom Beňadiku.

Na svoje si prídu milovníci prechádzok v obklopení nedotknutej prírody, a to na štáloch v malebnej obci Píla so sprievodkyňou a znamenitou ochutnávkou regionálnych produktov. Ako sa u nás zachovávajú tradičné remeslá a prácu s hlinou si môžu vyskúšať návštevníci u hrnčiara Janka Fialu v obci Brehy. Hviezdy ako na dlani a spoznávanie širšieho vesmíru ponúka Krajská hviezdareň a planetárium Maximiliána Hella v Žiari nad Hronom.

Čo ešte v rámci ponuky pripravujeme? Zrejme najmä dámy sa potešia kurzom zdobenia medovníčkov či tkania pokrovcov,

rodiny s deťmi tiež budú môcť navštíviť Ovčiu farmu v Bukovine a ochutnať ovčie syry a mliečne výrobky. Fanúšikom akčných zážitkov ponúkame splav našej rieky Hron. História baníctva v bývalom kráľovskom banskom meste Nová Baňa predstaví pravý baník. No a určite odporúčame lov pstruhov a ich ochutnávku na Ranči Blanc v Ostrom Grúni. Čo si ulovíš, to si aj zješ! V našom regióne teda nebude núdza o širokú ponuku zážitkov, ktoré si môžu návštevníci zakúpiť online na destinačnom webe kraja www.zahoramizadolami.sk v časti „Rezervuj si zážitok“.

text a foto: Tím Regiónu GRON

HLADÁME NÁPAD PRE VOJŠÍN A PRÍRODNÉ LOKALITY

Po úspechu architektonicko-krajinárskej súťaže návrhov mobiliáru v lokalitách Pohronskej hradnej cesty oblastná organizácia cestovného ruchu Región GRON spoločne s Rozvojovou agentúrou BBSK, n. o., vyhlasujú v poradí už druhú verejnú súťaž s názvom „Príroda blízka infraštruktúra v krajine stredného Pohronia“.

Destinácia stredné Pohronie oplýva množstvom prírodných krás, ktoré majú

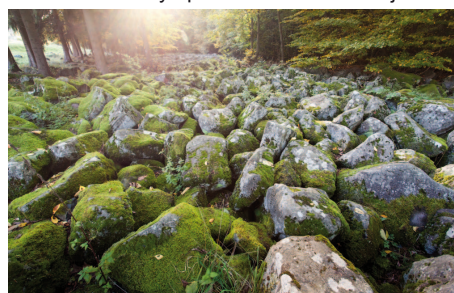
potenciál stať sa lákadlom pre návštevníkov. Preto vznikla potreba zatriktívniť prírodné lokality a obnoviť zaujímavý, no v súčasnosti už takmer zabudnutý Náučný chodník Vojšín, ktorý bol vybudovaný v roku 1996. Chodník prechádza územím troch samospráv: Nová Baňa, Veľká Lehota a Malá Lehota. Začína v Starej Hute, kde sa nachádza prvá z niekoľkých národných prírodných pamiatok na trase – Starohutský vodopád. Trasa tiež prechádza

vrchom Vojšín (819 m n. m.), ktorý je na hranici troch pohorí (Vtáčnik, Tríbeč a Pohronský Inovec), a končí v Malej Lehote pri známom andezitovom kamennom mori. Zaujímavosťou chodníka je aj prírodná rezervácia Bujakov vrch, kde na jar kvitne vzácna chránená rastlina poniklec veľkokvetý. Podľa Štátnej ochrany prírody CHKO Štiavnické lesy tam na jar tohto roku napočítali približne 1 300 jedincov. Zároveň je križovatkou ďalších peších turistických trás

a cyklotrás s prepojením na Kľakovskú dolinu. Podklady na vyhlásenie architektonicko-krajinárskej súťaže sú výsledkom workshopu „Zatraktívnenie prírodných lokalít v Regióne Gron“, ktorý organizoval Región GRON v spolupráci s Rozvojovou agentúrou BBSK na Drozdove v minulom roku aj s účasťou zástupcov obcí. Očakávaným výsledkom súťaže je návrh riešenia na dobudovanie chýbajúcej infraštruktúry na náučnom chodníku so základnými prvkami použiteľnými aj na iných prírodných lokalitách v území.

Čo od návrhov očakávame? Predmetom súťaže je riešenie vyhládokového bodu na vrchu Vojšín pri obci Malá Lehota, pozorovacieho bodu pri národnej prírodnej pamiatke „andezitové kamenné more“ a návrh základných infraštruktúrnych prvkov použiteľných v rôznych oddychových prírodných lokalitách (smerovníkov, informačných tabúl, oddychových miest s lavičkami). Riešenie vyhládky na rozložitom a panoramatickom vrchole môže byť pre architektov a krajinárov

veľmi zaujímavou výzvou, preto veríme, že ich táto výzva osloví. Následne si verejnosť bude môcť pozrieť súťažné návrhy na verejnej výstave. Cieľom súťaže je získať najlepší návrh, pričom po ukončení súťaže vyhlasovateľ očakáva dopracovanie architektonického diela víťazom súťaže v podobe realizačnej projektovej dokumentácie. Porota súťaže má päť členov z radov autorizovaných architektov a jedného zástupcu vyhlasovateľa. Členom poroty je aj Ing. arch. Viktor Šabík, ktorý je laureátom Krištáľového krídla za rok 2010 v kategórii architektúra, ale aj dvojnásobným laureátom ceny CE.ZA.AR. V roku 2019 sa stal hlavným architektom mesta Nitra. Dátum vyhlásenia súťaže bol stanovený na 12. mája 2020. Otázky zo strany účastníkov je možné poslať do 24. júna 2020. Súťažné návrhy je potrebné odovzdať do utorka 7. júla 2020 do 15:00 hodiny. Dátum zasadania poroty k hodnoteniu súťažných návrhov je predbežne

stanovený na 14. júla 2020 (v závislosti od aktuálnej epidemiologickej situácie) a výsledky budú vyhlásené do 15 dní od konečného rozhodnutia poroty.

V novembri 2019 ukončila organizácia verejnú architektonicko-krajinársku súťaž na mobiliár pre Pohronskú hradnú cestu. Mobiliár vytvorený podľa víťazného návrhu už čoskoro zatraktívni prvé hradné lokality. Preto sme sa rozhodli chýbajúce infraštruktúrne prvky v regióne riešiť opäť formou verejnej súťaže. Veríme, že okrem osobitého riešenia určitých konkrétnych lokalít v obci Malá Lehota nám súťaž prinesie aj riešenie základného mobiliáru, ktoré budeme môcť aplikovať aj na ďalších turisticky atraktívnych miestach v regióne. Vďaka súťaži chceme získať dizajnovo zaujímavé návrhy, ktoré budú zároveň funkčné a odlišia sa od bežne používaného mobiliáru v prírodných lokalitách v iných regiónoch.

text a foto: **Tím Regiónu GRON**

Centrum voľného času, mesto Nová Baňa
a Pohronské múzeum

vyhlasuje výtvarno - literárnu súťaž pre MŠ, ZŠ, SŠ
v obvode mesta Nová Baňa

11. ročník

DODEKOVA NOVÁ BAŇA

Téma: **390. výročie vzniku sklárne v Starej Hute**
Výtvarná technika: **Kresba**
Literárny útvar: **Poézia**

Uzávierka súťaže: **25. jún 2020**
Vyhlásenie výsledkov: **29. jún 2020**
Výstava: **dvor CVČ Nová Baňa**
29. jún - 31. júl 2020

Bližšie informácie: CVČ / 045 68 56 365

Karol Dodek - prvý starosta, kováč, umelec

**Pohronské múzeum
v Novej Bani**

Sklo je homogénna sanorganická látka a je to vlastne najstaršia umelá látka. V určitej forme ho vedeli vyrobiť už pravekí ľudia. Najstaršie sklenené pamiatky sú farebné korálky pochádzajúce zo Sýrie z 5. tisícročia pred našim letopočtom. Z tohto priestoru pochádza aj objav sklárskej píšťaly z 50. rokov pred n. l. Znamenal obrovský rozmach sklárskeho remesla. Na našom území bolo sklo prvýkrát vyrobené v dobe bronzovej ako zaujímavý vedľajší produkt výroby bronzu v troske.

Z obdobia Veľkej Moravy sa našli zvyšky sklárskych kupolových pecí aj s kúskami surového skla (Nitra, Bratislava). Znamená to, že výrobu skla poznali aj Slovania. Od 14. storočia sú nálezy sklenených výrobkov častejšie.

Prvá písomná zmienka o výrobe skla na dnešnom území Slovenska pochádza z roku 1550. Ide o kúpnu zmluvu, v ktorej sa spomína sklárska huta v Sklených Tepliciach. Píše sa v nej, že už viac ako 200 rokov sa tu vyrába sklo na potreby banských miest Kremnica a Banská Štiavnica. Nepriamo sme sa teda dozvedeli, že sklená huta v Sklených Tepliciach fungovala už v roku 1350. Od 14. storočia na našom území evidujeme približne 70 sklárskych hút.

Sklárne mohli fungovať vďaka priaznivým prírodným podmienkam: rozsiahlym bukovým lešom. Drevo potrebovali na vykurovanie, ale hlavne pri výrobe dôležitej sklárskej suroviny – potaše (salajky). Vyrábala sa zmiešaním popola bukového dreva s kremeňom, kremenným pieskom a inými prísadami, ktoré sa potom tavili na sklovínu. Táto sa ďalej tvarovala ručne sklárskou píšťalou a neskôr viacerými spôsobmi, zväčša strojovo – lisovaním, valcovaním a liatím. Výrobky sa po ochladení zdobili nálepom, rezaním, rytím, leptaním, maľovaním, zlátením či brúsením. Na potreby baníctva sa technické a chemické sklo do stredoslovenskej banskej oblasti dovážalo z Pasova a Poľska, čo bolo veľmi nákladné. Táto skutočnosť zohrala asi najdôležitejšiu úlohu pri zakladaní

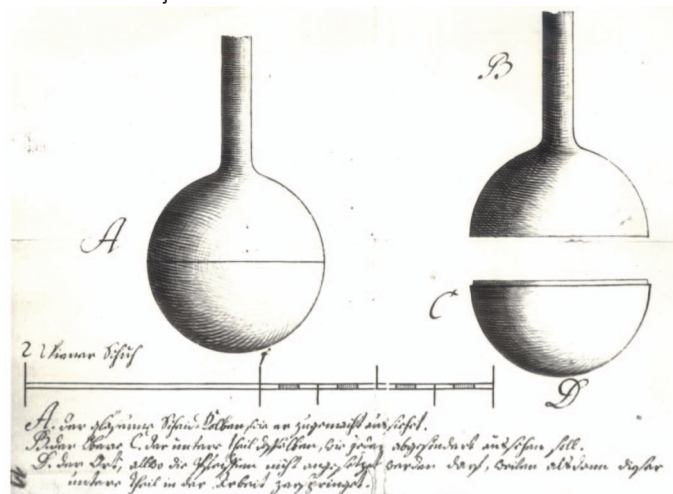
390 rokov od založenia sklárne v Starej Hute

sklární v oblasti. Jednou z nich bola aj sklená huta, ktorú založili v novobanských bukových lesoch v roku 1630. Okolo huty vznikla osada, ktorá je v písomných prameňoch označovaná ako Sklená Huta – Glasshütte – Vitraria officina. Po založení sklárne v Obyciach v polovici 18. storočia sa začala označovať ako Stará Huta – Alte Glasshütte, keďže obyčká dostala prímene Nová.

Sklenú hutu založil sliezsky majster Michal Ulmb, ktorý 4. júna 1630 na banskom súde podpísal zmluvu s banskoštiavnickou komorou. Komoru na súde zastupovali Michal Wengler, účtovník Juraj Scholz, strojník Fridrich Wöger, inšpektor huty Amadeus Cares a iní. Ulmb sa zaviazal postaviť skláreň a komora sa zaviazala poskytnúť mu 2 400 zlatých (369 684 €) na výstavbu a 35 rýnskych toliarov (10 782,45 €) na stravu, cestovné a nákup potrebného náradia. Majster sa zaviazal splatiť túto sumu v hotových sklárskych výrobkoch.

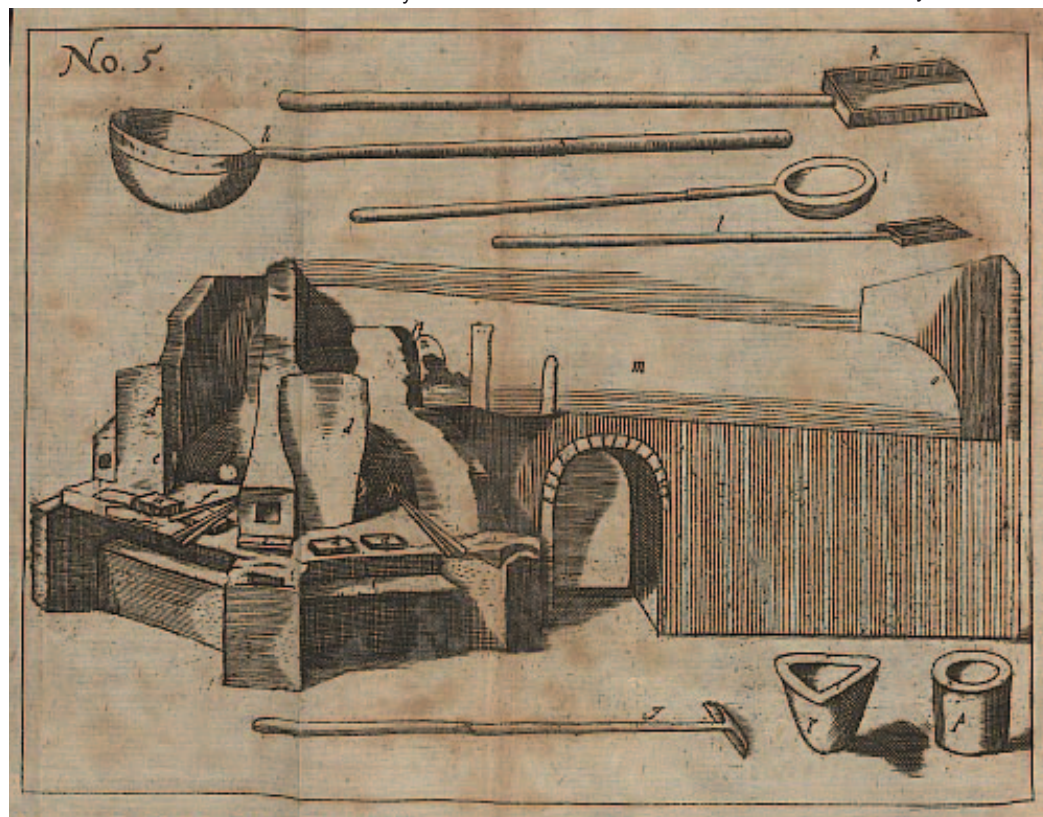
Hoci nemala starohutská skláreň dlhú tradíciu, štiavnická banská komora sa o skle z nej hneď v začiatkoch vyjadriala, že má vysokú kvalitu a prevyšuje výrobky z Poľska a Pasova, ktoré boli často „neupotrebitelne“. Hoci sa špecializovala na laboratórne sklo – banky, lieviky, retorty a skúmavky,

vyrábala aj duté sklo či tabuľové sklo chýrnej kvality. Už v prvých rokoch činnosti vyvážala svoje výrobky do okolitých banských miest a tiež do Sedmohradska a Rakúska. So sklom zo Starej Huty obchodovali aj Novobančania, ktorí s ním chodili až do Budína. Tabuľu skla predávali po 4 denáre. Najviac výrobkov odoberala komora v Banskej Štiavnici.

V roku 1634 nakúpila sklenené výrobky za 244,63 zlatých a v roku 1639 za 104 zlatých. Hodnota zariadenia sklárne v tomto období bola 531,51 zlatých. Dlh, ktorý mal Ulmb voči komore, v roku 1638 predstavoval čiastku 379,90 zlatých.

V roku 1656 si skláreň v Sklenej Hute prenajal sklársky majster Melchior Müller. Komora mu ju prenajala na tri roky s podmienkou, že na vlastné náklady opraví sklársku pec tak, aby mohla pracovať v každom ročnom období, a týždenne bude

dodávať štiavnickej komore 18 kusov baniek – Kolben. V prípade nekvalitných výrobkov si vyhradila právo vrátiť ich a žiadať nové, kvalitné. Do Banskej Štiavnice mal dodávať aj všetky druhy sklenených výrobkov potrebných pri odľučovaní. Za banky a retorty dostával po 5 zlatých, v čom bola zarátaná aj odmena nosičovi. Ak páliť potaš v lesoch susedného panstva, mal si vybaviť povolenie. Seno z eránnych lúk mal využiť pre kone patriace k sklárni. Mal dbať na to, aby v sklárni nevznikol požiar alebo aby sa inak nepoškodila. Zmluva komore zabezpečila nielen priamy a pravidelný prísun potrebných sklárskych výrobkov, ale chránila aj investície do tohto podniku.

Sedemnásť storočie bolo poznamenané prebiehajúcimi bojmi: protihabsburskými povstaniami a tureckými vpádmi, ktoré sa, ako je známe, podpísali aj pod úpadok baníctva v Novej Bani. Ani sklárske huťy neboli ušetrené. Sklársky majster nemal prostriedky na opravu budovy sklárne ani na výplatu robotníkom. Tí sa v roku 1684 obrátili na štiavnickú komoru so sťažnosťou a nádejou, že im vyplátí ušlú mzdu. Štiavnická komora im však mzdu nevyplátia,

lebo aj jej bol sklársky majster dlžný 300 zlatých. Nariadila zhabať mu za asistencie mestských drábov všetok majetok a z jeho výnosu vyplatiť nespokojných robotníkov. Záležalo jej totiž na tom, aby sklárski robotníci dostali mzdu a zostali v sklárni pracovať aj naďalej, lebo bola odkázaná na jej výroby. Súčasne sa obávala, že ak robotníci stratia zamestnanie, stanú sa z nich lesní zbojníci. Keď sa však sklársky majster zaviazal vyplatiť do určenej lehoty robotníkom mzdu, komora exekúciu zastavila.

Napriek všetkým okolnostiam skláraň v Starej Hute fungovala naďalej. V roku 1685 dostala objednávku od Dvorskej komory vo Viedni, ktorá urýchlene potrebovala urobiť 1 000 kusov okenných tabúľ. Robotníci museli pracovať aj v noci.

Cena skla bola z dnešného hľadiska pomerne nízka. V roku 1675 stála jedna okenná tabuľa neoznačených rozmerov 1 denár. V tom istom roku zaplatil totiž provízor revížského panstva za 450 sklenených tabúľ z Novej Bane 4,50 zlatých (jeden kus tak stál asi 1,54 €). Cena skla sa postupne zvyšovala, lebo v roku 1685 ten istý provízor platil sklárskemu

majstrovi za tabuľu skla aj so zasklením už 5 denárov. Za 2 000 sklenených tabúľ mu vyplátia 1 000 zlatých a za dovoz zo Sklenej Huty do Žarnovice 1,10 zlatých.

Okolo sklárskej huťy celkom prirodzene vznikla osada, v ktorej podľa prameňov v roku 1662 žilo 119 obyvateľov. Podliehali právomoci banského súdu v Novej Bani.

V roku 1692 bol podľa súpisu duší známy sklársky majster Juraj Müller, ktorý mal dvoch synov, Melchiora a Juraja. V rokoch 1732 – 1739 ako sklársky majster pôsobil Jakub Bartoš. Zaujímavé je, že do rodiny tohto sklárskeho majstra sa v roku 1737 priženil Ignác Šáli (tiež Schaly, Šály), ktorý bol zakladateľom významného sklárskeho rodu nielen v Starej Hute, ale aj na celom strednom Slovensku. Počet robotníkov v sklárni mal v polovici 18. storočia klesajúcu tendenciu. V roku 1736 v nej pracovalo 15 robotníkov, ale v roku 1756 už iba 5. Ich denná mzda sa pohybovala od 9 do 12 grajciarov.

Produkcia sklárne začala v polovici 18. storočia upadať. V dôsledku intenzívnej ťažby dreva na potreby baní a hŕt bol erár prinútený dôslednejšie sa

zaoberať ochranou a efektívnejším využívaním lesov. Veľa dreva spotrebovala novovytvorená strieborná huť v Žarnovici (1739), ktorá vykazovala väčšie zisky. Časť sklárskych robotníkov sem odišla za lepším zárobkom. Hlavný komorskogrófsky úrad v Banskej Štiavnici navrhoval v roku 1759 Dvorskej komore vo Viedni zastaviť výrobu skla, resp. skláraň presťahovať na iné miesto, s čím komora najskôr nesúhlasila.

V roku 1760 zmenila názor a rozhodla o presťahovaní sklárne do Sihly do lesov Ľupčianskeho panstva. Skláraň v Starej Hute fungovala až do jej likvidácie v roku 1762. Spolu so sklárňou sa presťahoval aj majster Ignác Šáli a odborný personál.

Štiavnická komora sa po zrušení sklárne v záujme záchranu okolitých lesov snažila zlikvidovať aj osadu. Obyvatelia osady však zostali a našli si nové uplatnenie ako drevorubači, uhliari a strážcovia lesa. Niektorí obyvatelia sa presťahovali do Sihly, iní pracovali v Obyckej Hute, ďalší sa zaoberali predajom skla a výrobou dreveného domáceho náradia.

Mgr. Katarína Stredáková,
Pohronské múzeum

Pohronské múzeum Nová Baňa
 organizácia Banskobystrického samosprávneho kraja
 Vás srdečne pozýva na výstavu

***Ukážky reštaurovaného
 batokového umenia***

obrazy a sochy zo zbierok nášho múzea

20. máj - 6. september 2020

Z histórie novobanského včelárstva

Včelárska výstava v Pohronskom múzeu v Novej Bani

Podľa informácií získaných od známeho novobanského pamätníka Štefana Wolfa Slameníkovho v roku 1896 vtedajší richtár menom Póla vydal nariadenie, podľa ktorého gazda, ktorý vlastnil desať holdov majetku, čo je dnešných päť hektárov, mohol byť vlastníkom streľnej zbrane – „flintičky“, no ďalšia podmienka bola, že musel

na gazdovstve chovať včely. To sú počiatky organizovaného včelárstva v Novobansku. Ako to bolo potom cez prvú svetovú vojnu, nie je známe.

Okolo roku 1927 sa začína aj v Novej Bani propagovať nástavkový úl s rozoberateľným včelím dielom, ktorý nahradil kláty a slamené koše, kde včelie dielo nebolo rozoberateľné. Moderné úle si vyžadovali modernejší spôsob včelárstva, na čo bolo treba isté nevyhnutné vybavenie (medomet, parák na vytápanie vosku...), ktoré bolo drahé. Získanie cukru na zimovanie bolo tiež drahé a len organizovaní včelári ho dostávali lacnejšie. Dňa 20. 5. 1928 sa včelári mesta Nová Baňa a okolia (Brehy, Hronské Rudno a Veľká Lehota) združili do jedného spolku. Na prvom zasadnutí ich bolo

14. Za funkcionárov boli zvolení nasledovní členovia:

predseda – Rudolf Rusko, arcidekan, jednatel' – Vojtech Drozdík, asistent, pokladník – Emil Schwarz, revízor – Antonín Chládek, berný vykonávateľ.

Hneď na začiatku činnosti včelárskeho spolku sa podarilo zakúpiť lacnejší cukor na prikrmovanie, keďže leto nebolo pre znášku najpriaznivejšie. V medzivojnovom období, v roku 1929, zakúpil spolok medomet, varný parák a lis na tavenie vosku. Členovia snívajú o zriadení spolkovej výroby medzistienok, no valcový lis vyrábaný firmou Bratia Schwarzové v Kolči pri Prahe bol taký drahý, že ani so štátnou subvenciou spolok nemohol lis zakúpiť. Niektorí vynaliezaví členovia – Ján Tencer a Dominik Štrba st., si zadovážili ručný betónový lis a vyrábali medzistienky doma. Spolok sa staral aj o osvetu a vzdelávanie, taktiež propagoval možnosti zužitkovania medu v domácnosti.

V roku 1933 sa usporiadal kurz, ktorého sa zúčastnilo 19 žien. Predviedli sa tu praktické

ukážky prípravy rôznych druhov medového pečiva. V roku 1942 mal novobanský včelársky spolok 96 členov a 633 včelstiev. V tomto roku sa vytvoril samostatný včelársky spolok v Tekovskej Breznici, kde odišlo 17 členov.

Koncom 40-tych a začiatkom 50-tych rokov boli nariadené povinné dodávky medu – v roku 1948 bola povinná dávka 2 kg. V roku 1950 niektorí včelári v snahe vyhnúť sa povinným dodávkam včely nepriznali a med predávali načierno. Nedostatok medu zase niektorých viedol k falšovaniu medu pridávaním vody a sacharózy.

V roku 1952 došlo na pokyn nadriadených orgánov k zlúčeniu včelárskych spolkov v okrese do jednej organizácie. Včelárstvu to však neprineslo nič pozitívne. Toto obdobie trvalo do roku 1959, keď sa po vytvorení okresu Žiar nad Hronom vytvorili spolky, resp. zväzy Nová Baňa a Žarnovica.

V 60-tych a 70-tych rokoch nastali nepriaznivé podmienky na včelárstvo z dôvodu zvyšovania produkcie priemyselných exhalátov (výstavba ZSNP – hlinikáreň Žiar nad Hronom).

Začiatkom 80-tych rokov zastihla včelárov v Novobansku

invázia klieštika včelieho (*Varroa destructor*), s ktorým včelári zápasia do dneška. Po zmene spoločenských pomerov v 90-tych rokoch bol zrušený výkupca medu Medos Galanta, a tak väčší včelári začali mať problémy s odbytom medu, ktoré sa ešte znásobili dovozom lacných medov zo zahraničia. Preto sa včelárstvo postupne stávalo nezaujímavým a mnoho včelárov svoju činnosť ukončilo. Členská základňa bola prestarnutá, keďže včelárstvu sa venovali poväčšine dôchodcovia.

Až v novom tisícročí sa úpadok včelárstva pomaly zastavuje a po vstupe Slovenska do Európskej únie a vďaka vytvoreniu dotačných programov pre začínajúcich včelárov sa postupne začínajú včelárstvu venovať aj mladí ľudia. Členská základňa sa teda pomaly omladzuje a včelstiev pribúda, hoci získať dotácie je veľmi náročné, a to kvôli prebujnej byrokracii. Dlhoroční včelári majú dotácie skôr symbolické, ale aspoň nie sú zaťažení dodávkami medu do štátu, ako tomu bolo v 50-tych rokoch minulého storočia.

Gregor Káder,
predseda ZO SZV
foto: archív Pohronské múzeum

Jún – mesiac poľovníctva a ochrany prírody

Jún – mesiac poľovníctva a ochrany prírody, už tradične patrí prezentácii úspechov poľovníctva. Je to obdobie, v ktorom si viac ako inokedy uvedomujeme nevyhnutnosť a potrebu ochrany prírody, životného prostredia, všetkého živého i neživého, a to najmä preto, že práve v tomto období, v období kladenia mláďat, je príroda najkrehkejšia a najzraniteľnejšia. Činnosť aj počas dní a období, akými sú Deň Zeme, apríl ako mesiac lesov či Deň vody, smeruje najmä k verejnosti, aby sa táto svojimi aktivitami, rešpektujúc zákonitosti prírody, podieľala na zachovaní a udržaní tejto jedinečnej a neopakovateľnej hodnoty pre ďalšie generácie aspoň v stave, v akom ju poznáme zo súčasnosti.

Starat' sa o prírodu, zveľaďovať a chrániť ju nemožno len určité obdobie v roku, je to sústavná, každodenná povinnosť každého člena každej spoločnosti a zvlášť nás poľovníkov. Túto našu činnosť sledujú a hodnotia jednak zainteresované kruhy odborníkov, ale aj nepoľovnícka verejnosť navštevujúca prírodu. Aj vďaka poľovníkom a organizovanému

poľovníctvu máme na Slovensku najvyššiu druhovú pestrosť živočíchov spomedzi všetkých krajín Európy.

Právo poľovníctva v Novej Bani vykonáva Poľovnícka spoločnosť mesta Nová Baňa, ktorá spravuje poľovnícky revír Háj. Patria sem pozemky mesta Nová Baňa, Lesov Slovenskej republiky, ako aj súkromné pozemky. Naša poľovnícka spoločnosť má 46 členov a jej činnosť je rozmanitá: patrí do nej starostlivosť o prírodu a zver, budovanie krmných zariadení a sofníkov, lov zveri s cieľom udržiavania normovaných kmeňových stavov na danom území, zveľaďovanie prírodného prostredia a budovanie chodníkov, šírenie osvetu či organizovanie podujatí pre deti a mládež v

spolupráci s Múzeom vo Svätom Antone („Čo šepká les“, „Vianoce pre zvieratká“). Členovia PS mesta Nová Baňa sa zúčastňujú rôznych spoločenských udalostí, ktoré sú organizované najmä pre občanov nášho mesta – Novobanský jarmok, Zabíjačkové hody, vianočné trhy, Stretnutie bankských miest. Zorganizovali sme ojedinelé podujatie Spoločná poľovačka siedmich slobodných bankských kráľovských miest. Naši členovia sa podieľajú aj na aktivitách, ktoré priamo nesúvisia s našou činnosťou, napr. obnova bankských diel, renovácia studničiek, budovanie náučných chodníkov, tvorba cyklotrás.

Naším trvalým záujmom je spolupráca s mestom a participácia na mestských

aktivitách, zveľaďovaní a rozvoji nášho mesta.

V roku 2020 oslavujeme 100. výročie organizovaného poľovníctva na Slovensku. Pri tejto príležitosti organizuje Poľovnícka spoločnosť mesta Nová Baňa v spolupráci s Pohronským múzeom, Slovenským poľovníckym zväzom Žiar nad Hronom, Obvodnou poľovníckou komorou Žiar nad Hronom a Lesmi Slovenskej republiky – odštepny závod Žarnovica, výstavu na túto tému, ktorá bude v Pohronskom múzeu sprístupnená v mesiacoch júl – august.

*Srdečne vás na ňu pozývame!
Lesu a lovu zdar!*

Viliam Mihál,
foto: archív Poľovnícka spoločnosť
Mesta Nová Baňa

Radostný návrat do školy

Dňa 1. júna sa opäť otvorili brány škôl a nebolo tomu inak ani v ZŠ Jána Zemana. Deti tak dostali zvláštny darček k MDD, z ktorého sa veľmi tešili. S nadšením a radosťou čakali ráno pred školou, kým im školský personál odmeria teplotu, aby mohli po dlhej dobe zasadiť do školských lavíc. Všetkých 168 detí, ktoré nastúpili do školy, vzorne prinieslo všetky dokumenty potvrdené rodičmi, ktoré boli potrebné na opätovné nastúpenie do školy. A dobrodružstvo sa mohlo začať. Deti sa potom pobrali do svojich tried, kde strávili celý deň prevažne so svojimi triednymi učiteľmi. Prvý blok vyučovania strávili rozprávaním o tom, ako sa mali, čo robili a čo zažili počas karantény. Druhý blok vyplnili buď hravým opakovaním, súťažami, alebo pobytom na čerstvom vzduchu pri príležitosti sviatku MDD. Triedy aj sociálne zariadenia sú vybavené dezinfekčnými prostriedkami a jednorazovými utierkami. Po vyučovaní išli so svojimi triednymi

učiteľkami, prípadne vychovávateľkami na obed, kde bolo všetko krásne pripravené: pri stole sedeli po dvoja žiaci z jednej triedy, polievku naberali tety kuchárky, pripravené mali pítie aj zabalený príbor. Každá trieda má svoju

družinu v triede, kde mala aj vyučovanie. Pani vychovávateľky, asistentky a učiteľky, ktoré na čas prebrali funkciu vychovávateľiek, aby deti fungovali celý čas len v jednej skupine, aby sa skupiny nemiešali ani po vyučovaní, teda prišli za deťmi do ich kmeňových tried. Každá skupina má presne vymedzené priestory, kde sa môže pohybovať, aby sa nemiešala s inou skupinou. Deti vzorne rešpektovali aj to, že mimo triedy majú nosiť rúška. Pri všetkých vchodoch do budovy aj jedálne je umiestnená dezinfekcia rúk. Deti boli veľmi disciplinované a prvý deň v škole sme zvládli vzorovo a bez akýchkoľvek komplikácií. Všetci s nadšením rozprávali, ako sa tešili do školy a že sa veľmi tešia aj na ďalšie dni strávené v škole. Aj my, pedagógovia, veríme, že ako pokojne a disciplinovane prebehol prvý deň, tak prebehnú aj všetky ostatné. Držme si palce a budme disciplinovaní. Určite to spolu zvládneme.

Mgr. Denisa Bátorová

Čo nového v ZŠ sv. Alžbety

Naši žiaci sa od marca do mája zapojili do viacerých súťaží. V diecéznej výtvarnej súťaži „Biblia očami detí“ boli nominovaní do celoslovenského kola v II. kategórii Matej Bratko a Nela Cicková (obaja 2. roč.) a v V. kategórii Anežka Raffajová (8. roč.).

Vo výtvarnej časti celoslovenského kola súťaže „...a Slovo bolo u Boha...“ v I. kategórii obsadila 2. miesto Viktória Sedliaková, žiačka 2. ročníka.

Do celoslovenského kola tradičnej výtvarnej súťaže „Vesmír očami detí“ postúpili v II. kategórii práce Kláry Gregorovej a Kristíny Královej a v III. kategórii práca Natálie Hubačovej.

Online spôsobom prebehlo aj okresné kolo Chemickej olympiády v kategórii D. Z nášho okresu sa ho zúčastnili štyria naši deviatici. Na 1. mieste sa umiestnil Dávid Adamec, 2. miesto obsadila Lujza Ťažiarová, 3. miesto Jeremiáš Kováč a 4. miesto Romana Bakošová. Úspešné zvládnutie úloh

krajského kola prajeme Dávidovi Adamcovi. Toto kolo prebehne rovnako online formou.

Ako vyučujeme?

Úlohy pre žiakov zadávame prostredníctvom aplikácie Edu-Page a portálu pre žiakov a učiteľov www.bezkriedy.sk. Žiaci tu majú prístup k elektronickým učebným materiálom. Na online vyučbu využívame aplikáciu ZOOM, kde sa stretne celá trieda alebo skupina. Vyučovanie prebieha ako v triede. Vidíme sa, počujeme, môžeme zdieľať elektronické učebnice, tabuľu, prezentácie. Žiaci sa môžu pýtať, vzájomne komunikovať. Učitelia každý deň do 9:00 zadajú domáce úlohy. Vyučovanie začína o 9:00 a končí zvyčajne do 12:00. V poobedňajších hodinách prebieha individuálna práca s asistentkami učiteľa, prípadne online príprava na súťaže. Žiaci vypracovávajú zadania a učiteľia im posielajú spätnú väzbu. Rozvrh hodín nemáme stabilný, tvoríme ho týždenne. Prispôbujeme ho náročnosti učiva, požiadavkám žiakov, rodičov, ale aj termínom vzdelávania učiteľov. Snažíme sa dodržiavať zásadu, že jedna trieda by mala mať maximálne dve online hodiny denne. Je to z dôvodu, že v rodine môže byť viac detí, a tiež preto, aby mali žiaci dostatok času na vypracovanie zadaných úloh. Ak má nejaký žiak problém s počítačovou technikou, škola mu ju na žiadosť rodičov zapožičia. Účasť na online hodinách býva vysoká. Občas sa stane, že dieťa

zaspí alebo si popletie rozvrh, ale sú to skôr výnimky. Zažívame i úsmevné chvíle. Najviac ma pobavil uletený škriekajúci papagáj, ktorý rušil online hodinu, a ešte hlasnejšie škriekajúca

žiačka, ktorej pristál na hlave. Popoludní učiteľia opravujú vypracované žiacke zadania a posielajú spätnú väzbu žiakom. Naši učiteľia sa vzdelávajú prostredníctvom početných

Natália Hubáčová

Klára Gregorová

V mesiaci apríl prebiehal elektronickou formou zápis žiakov do 1. ročníka. Rodičia mali možnosť zapísať svoje dieťa aj osobne bez prítomnosti samotného dieťaťa v priestoroch školy s dôrazom na dodržanie hygienicko-epidemiologických opatrení. Aj touto cestou ďakujeme rodičom za prejavujúcu dôveru a svedectvo viery. Zapísaných bolo

24 detí, ak nedôjde k zmene počtu zapísaných detí, otvoríme dve prvé triedy. Pozdravujeme všetkých žiakov, rodičov i čitateľov Novobanských novín. Želáme všetkým pevné zdravie, nervy a tešíme sa na opätovné stretnutie v školských laviciach.

M. Solčanová

webinárov, hlavne v oblasti ako učiť online čo najefektívnejšie. Pokračujeme s aktualizáciou vzdelávania učiteľov na tému Tvorba učebných materiálov a testov s využitím digitálnych technológií formou webinárov cez projekt IT Akadémia. V rámci tohto projektu video-konferenčne overujeme metodiky z matematiky, fyziky, chémie a biológie, kde žiaci rozvíjajú bádateľské schopnosti. Viacerí naši deviataci absolvovali v máji talentové skúšky na

umelecké školy. Natáčali videá či kreslili zadania, ktoré požadovala stredná škola. Prajeme im, aby všetkých prijali na vysnívané odbory.

V tejto náročnej situácii ponúka možnosť telefonického poradenstva žiakom i rodičom naša školská psychologička Mgr. Katarína Budinská. Poskytuje konzultácie a rozpráva sa s nimi o tom, čo je pre nich náročné, z čoho sú smutní, vyčerpaní, unavení, možno aj nahnevaní a podobne.

Kristína Kráľová

Nela Čičková

Ďakujeme...

Štyri roky na Gymnáziu Františka Švantnera. Možno sa to nezdá, ale každému z nás to ubehlo ako voda. Niektoré dni sa nám síce zdali ako večnosť, no celkovo, keď sa pozeráme späť na obdobie strednej školy, boli to veľmi veselé a pekné časy.

Za všetky tieto dni patrí veľká vďaka našej pani profesorky triednej, Mgr. Darine Buškovej, ktorej by sme sa aj takouto formou chceli poďakovať. Aj keď sme si cestu k sebe navzájom hľadali dlhší čas, predsa sme ju našli. Jeden z najkrajších momentov, na ktoré radi spomíname, je moment z našej stužkovej slávnosti, keď sme celá trieda stáli nastúpení v rade, elegantne oblečení, s výrazom dospelákov a vo vašom pohľade, pani profesorka, sme videli, že ste na nás naozaj hrdá. Ďakujeme vám za ochotu pomáhať nám pri riešení našich problémov. Vážime si, že ste s nami mali trpezlivosť a boli našim oporným bodom.

Rovnako by sme sa chceli poďakovať vám, pani riaditeľka Juhásová, a všetkým vám, milí naši profesori. Vy ste boli tí, ktorí nás vždy usmernili, pochválili, keď sa nám darilo, a tolerovali naše bláznovstvá. Naučili ste nás prijímať zodpovednosť za naše prešľapy, vystupovať pred ostatnými, no predovšetkým urobiť si na veci vlastný názor a nebať sa ho povedať. Ceníme si vaše povzbudivé slová, ktorých nikdy nebolo dost, a snahu niečo nás naučiť aj napriek tomu, že sa nám často nechcelo. Boli ste našimi sprievodcami na štvorročnej ceste a my si to veľmi vážime. Teraz

nás čaká cesta, po ktorej musíme kráčať sami, cesta dospelosti. Aj vašou zásluhou sa cítime byť pripravení. Na záver vám, milí naši profesori, želáme veľa síl pri výchove a výučbe ďalších generácií žiakov. **ĎAKUJEME!**

text a foto: **Študenti 4.A GFŠ**

Mobilita pracovníkov v školskom vzdelávaní

Erasmus+ je program Európskej únie, ktorý podporuje aktivity v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy, mládeže a športu a ktorý sa realizuje v rokoch 2014 – 2020. Hlavnou filozofiou programu Erasmus+ je podpora vzdelávacej mobility, vytváranie partnerstiev vzdelávacích inštitúcií a podpora politik na základe medzisektorového prístupu, pričom je zameraný na podporu všetkých sektorov vzdelávania (školského vzdelávania, odborného vzdelávania a prípravy, vysokoškolského vzdelávania, neformálneho vzdelávania v práci s mládežou, vzdelávania dospelých).

V období od 23. 2. 2020 do 3. 3. 2020 sa vyučujúca cudzích jazykov SOŠ obchodu a služieb

v Novej Bani Mgr. Mária Falatová zúčastnila štruktúrovaných kurzov „CLIL in Dublin“ a „Intensive English and CLIL“ v rámci programu Erasmus+, KA1 – Mobilita pracovníkov v školskom vzdelávaní. Obsah kurzov bol zameraný nielen na implementáciu metódy CLIL vo vyučovaní, ale aj na zvýšenie profesionálneho rozvoja účastníkov, získavanie nových zručností v oblasti školského vzdelávania a výmenu skúseností s učiteľmi z rôznych krajín EÚ.

Bohatý bol aj kultúrny a sociálny program, počas ktorého mali účastníci možnosť spoznať históriu, kultúru a tradície hostujúcej krajiny, Írskej republiky, a taktiež predstaviť svoju vysielajúcu organizáciu a krajinu. Chcela by som poďakovať za pomoc a podporu pri organizácii a uskutočnení mobility študentom

a kolegom z SOŠ obchodu a služieb v Novej Bani, MsÚ v Novej Bani, prednostke MsÚ Mgr. Ľudmily Rajnohovej, vedúcej oddelenia kultúry, športu, mládeže a vzdelávania Mgr. Ivete Lukáčovej a pracovníckam informačného

centra za poskytnutie propagačného materiálu na prezentáciu mesta a krajiny a tiež RODINE.

Mgr. Mária Falatová, vyučujúca cudzích jazykov SOŠ obchodu a služieb v Novej Bani

Tretia časť projektu eTwinning 2019/2020

Tretia časť projektu eTwinning „Udržujeme tradície počas celého roka“ pod názvom JAR prebiehala v mesiacoch marec, apríl a máj. V marci sme si s partnerskými školami vymenili darčeky, naše darčeky putovali do Turecka, Rumunska a Španielska a my sme dostali balík so suvenírmi z Turecka z oblasti Ordu. V tom istom týždni sa v dôsledku pandémie Covid-19 zatvorili brány škôl nielen na Slovensku, ale postupne aj v partnerských krajinách. Aktivity spojené s projektom však nezastali a pokračovali sme spoločne ďalej v internetovom prostredí.

Študenti z Rumunska priblížili partnerským krajinám sviatok Martisor, ktorý znamená začiatok jari – 1. marca sa nosia červené a biele náramky, ktoré majú zabezpečiť zdravie a prosperitu počas celého roka. Španielski žiaci poslali zaujímavú prezentáciu o Dni sv. Juraja, ktorý pripadá na 23. apríla. Podľa legendy princ Juraj premohol draka a na znak úcty daroval svojej vyvolenej ružu. V tento deň je preto typické, že muži kupujú pre svoje manželky a priateľky ruže, ktoré sa predávajú v stánkoch na námestiach.

Najkrajšími jarnými sviatkami sú v európskych krajinách veľkonočné sviatky. Rumunskí študenti nám ukázali, ako sa pripravujú tradičné veľkonočné jedlá, my sme vytvorili prezentácie o ľudových zvykoch

počas veľkonočného obdobia, ako aj prezentáciu o rôznych druhoch tradičných techník, ktorými sa vyzdobujú slovenské kraslice. Našich partnerov zaujali aj zvyklosti pri stavaní májov v minulosti a v súčasnosti a ukážky ľudových tancov.

Tureckí študenti natočili video o jarnom sviatku Nowruz, v preklade „nový život“, ktorý sa oslavuje v deň jarnej rovnodennosti. Azda najsmutnejšie bolo video o oslavách Dňa detí v Turecku, počas ktorého vždy vládne v školách a na námestiach slávnostná atmosféra sprevádzaná bohatým programom. V tomto roku boli v dôsledku pandémie Covid-19 ulice a školy prázdne, obyvatelia si však aspoň vyzdobili okná a balkóny vlajkami a balónmi a sviatok detí sa oslavoval v domácnostiach. Projekt eTwinning sa pomaly chýli k záveru, ešte máme pred sebou jedno ročné obdobie a po lete projekt vyhodnotíme. Nevieme, kedy budú školy opäť otvorené a žiaci budú môcť pracovať so svojimi vyučujúcimi. Sme však radi, že aj napriek ťažkej situácii sme nepoľavili a navzájom sme sa povzbudzovali. Veríme, že spoločnými silami sa nám podarí projekt úspešne dokončiť.

PaedDr. Slavomíra Gáborová,
SOŠ obchodu a služieb Nová Baňa
foto: archív SOŠ

Čo znamenajú symboly a značky na plastových obalových materiáloch a na plastových výrobkoch určených na styk s potravinami?

Na ľahšiu orientáciu spotrebiteľa vo svete značiek a symbolov, ktoré môžu byť uvádzané na plastových obaloch (fólie, PET fľaše, misky, tácky), ako aj na plastových výrobkoch (dózy na potraviny, poháre, misky, kuchynské pomôcky, naberáčky, obracačky), uvádzame ich prehľad a ďalšie informácie.

ČO MUSIA SPLŇAŤ PLASTOVÉ OBALY A VÝROBKY PRI UMIESTŇOVANÍ NA TRH?

Musia sa vyrábať v súlade s riadnymi výrobnými postupmi tak, aby za obvyklých a predvídateľných podmienok použitia neuvolňovali do potravín látky v množstvách, ktoré by mohli:

- o ohroziť zdravie ľudí,
- o spôsobiť nepriateľné zmeny v zložení potravín,
- o spôsobiť zhoršenie ich organoleptických vlastností.

Výrobca alebo dovozca je povinný uvádzať konkrétne pokyny, ktoré sa majú dodržiavať, aby bolo používanie výrobkov určených na styk s potravinami bezpečné a vhodné. Na správne použitie a minimalizovanie ohrozenia zdravia ľudí je potrebné, aby spotrebiteľ dodržiaval pokyny uvedené formou značiek a symbolov. Pokyny na správne a bezpečné použitie môžu byť uvedené aj slovné (napr. nepoužívať v mikrovlnnej rúre, nepoužívať v umývačke riadu atď.).

KDE SYMBOLY A ZNAČKY HĽADAŤ?

Priamo na obalových materiáloch alebo na plastových výrobkoch, alebo na etikete prilepennej k obalovému materiálom alebo k plastovým výrobkom, alebo na oznámení v bezprostrednej blízkosti obalových materiálov alebo plastových výrobkov, ktoré je pre kupujúceho zreteľne viditeľné.

AKO MAJÚ BYŤ SYMBOLY A ZNAČKY UVEDENÉ?

Výrazne, zreteľne, čitateľne, nezmazateľne, v slovenskom jazyku.

PREHĽAD SYMBOLOV A ZNAČIEK

- znamená, že obal alebo výrobok je určený na styk s potravinami
- nemusí byť uvedený, ak je v názve výrobku jasne určený účel použitia –

styk s potravinami (napr. dóza na potraviny, dojčenská fľaša atď.)

- nemusí byť uvedený, ak je výrobok svojím vzhľadom jasne určený na styk s potravinami (napr. polievková lyžica, pohár, miska)

Znamená materiálové zloženie plastového obalu alebo výrobku:

- o PETE/PET – polyetylén tereftalát
- o HDPE – polyetylén vysokej hustoty
- o V – polyvinylchlorid
- o LDPE – polyetylén nízkej hustoty
- o PP – polypropylén
- o PS – polystyrén

o Other – iné typy plastov, napr. PC – polykarbonát

- neposkytujú žiadne informácie o bezpečnosti plastového obalu alebo výrobku

- číslo v trojuholníku v žiadnom prípade neznamená počet použití

- väčšina plastov (napr. PET fľaše, menuboxy, poháre) sú určené na jednorazové použitie a v žiadnom prípade sa nesmú používať opakovane

JE OBALOVÝ MATERIÁL OZNAČENÝ ČÍSLOM 7 BEZPEČNÝ?

Pod číselným označením 7 sa rozumie široká škála iných typov plastov alebo kombinácia rôznych materiálov [napr. polykarbonát (PC), ale aj kaširované obalové materiály zložené z dvoch alebo viacerých typov plastov alebo napr. papier/plasť], pre ktoré nie sú legislatívne definované číselné označenia. Je mylné sa domnievať, že akýkoľvek obalový materiál alebo výrobok označený číselným údajom 7 je nebezpečný.

SÚ PLASTY VYROBENÉ Z POLYKARBONÁTU (PC) BEZPEČNÉ?

- BPA je skratka pre chemickú zlúčeninu bisfenol A, ktorá sa používa na výrobu polykarbonátových fliaš (označených na obale symbolom PC alebo číslom 7)

- je potrebné zdôrazniť, že bisfenol A sa používa ako monomér iba na výrobu polykarbonátových plastových obalov (žiadnych iných) a môže sa používať v lakoch a v náteroch na vnútornej strane hliníkových túb alebo potravinových konzerv

- tento symbol znamená, že obalový materiál alebo výrobok nie je vyrobený z bisfenolu A

- legislatívne je ochrana zdravia ľudí na základe zásady prevencie (predbežnej opatrnosti) podporená limitom a reštrikciami pre túto látku v plastoch, ako aj epoxidových živiciach určených do lakov a náterov, ktoré sa aplikujú najmä na vnútornú časť potravinových konzerv

- bisfenol A je od roku 2011 zakázaný na výrobu PC dojčenských fliaš a od 6. 9. 2018 zakázaný na výrobu PC pohárov a fliaš pre dojčatá a malé deti do 3 rokov veku, pričom v iných obaloch a výrobkoch nesmie špecifický migračný limit pre BPA presiahnuť 0,05 mg/kg potraviny

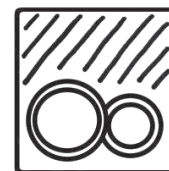
- migrácia bisfenolu A do potravín z lakov alebo náterov aplikovaných na materiály a výrobky nesmie presiahnuť špecifický migračný limit 0,05 mg/kg potravín

- nepovoľuje sa migrácia BPA z lakov a náterov aplikovaných na materiály alebo na výrobky špecificky určené na styk s počiatočnou dojčenskou výživou, následnou dojčenskou výživou, potravinami spracovanými na báze obilnín, detskými potravinami, potravinami na osobitné lekárske účely vyvinutými na uspokojenie výživových potrieb dojčiat a malých

detí alebo mliečnymi nápojmi a podobnými výrobkami určenými pre malé deti.

PRÍKLAD SYMBOLOV, KTORÉ JE NA SPRÁVNE A BEZPEČNÉ POUŽÍVANIE PLASTOVÝCH OBALOV A VÝROBKOV POTREBNÉ REŠPEKTOVAŤ

Ak sú na plastovom obalovom materiáli alebo na výrobku uvedené tieto symboly, znamená to, že:

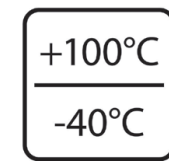
symbol – umývačka riadu
– sú určené na umývanie v umývačke riadu

symbol – mikrovlnná rúra
– sú určené na ohrev jedla alebo nápojov v mikrovlnnej rúre

symbol – mraznička
– sú určené na skladovanie pri teplotách mrazu (v mrazničke)

symbol – rozsah teplôt
– sú určené na použitie v rámci určitého teplotného rozsahu, pri ktorom je ich použitie bezpečné

Ak sú tieto symboly prečiarknuté, znamená to, že sa nesmú používať v danej aplikácii. Ak sa tieto symboly na plastových obaloch alebo na výrobkoch nenachádzajú, znamená to, že nie sú určené na takéto použitie. Na správne a bezpečné použitie je potrebné rešpektovať toto značenie.

Zdroj: http://www.uvzsr.sk/docs/letaky/Letak_Znacky_Plasty.pdf

Zubná pohotovosť

MUDr. Králik Ján, Lieskovská cesta 2298/4,
ZVOLEN, tel.: 045/5321288

Ordinačné hodiny

pondelok - piatok 15:00 – 18:00
sobota, nedeľa, sviatky 8:00 – 13:00

Obyvatelia mesta Nová Baňa a okolia spádovo
prípádajú v rámci
pohotovostných služieb u stomatólogov
MUDr. Králikovi zo Zvolena.

Otvorenie sezóny 2020 v Hrnčiarskom múzeu Brehy

Obec Brehy bola po utlmení baníctva známa ako hrnčiarska obec so silnou tradíciou.

Takmer každá rodina sa nejakým spôsobom dostala k tomuto remeslu. O zachovanie tradície hrnčiarskeho v obci Brehy sa zaslúžilo aj OZ Hrnčiarsky dvor Brehy a miestni seniori a dobrovoľníci. Slávu hrnčiarskeho si každoročne pripomínajú už v máji po otvorení sezóny v Hrnčiarskom múzeu Brehy.

POHOTOVOSTNÉ LEKÁRENSKÉ SLUŽBY

v okrese ŽARNOVICA
v mesiacoch jún a júl

20. 6. 2020	Lekár Dr. Max, Nám. slobody 4, 96801 Nová Baňa	9:00 - 12:00
21. 6. 2020	Lekár Dr. Max, Nám. slobody 4, 96801 Nová Baňa	9:00 - 12:00
27. 6. 2020	Lekár Horná, A. Kmeť 6, 96801 Nová Baňa	9:00 - 12:00
28. 6. 2020	Lekár Horná, A. Kmeť 6, 96801 Nová Baňa	9:00 - 12:00
4. 7. 2020	Lekár Horná, A. Kmeť 6, 96801 Nová Baňa	9:00 - 12:00
5. 7. 2020	Lekár Horná, A. Kmeť 6, 96801 Nová Baňa	9:00 - 12:00
11. 7. 2020	Lekár VALERIANA, Nám. SNP 22, 96681 Žarnovica	9:00 - 12:00
12. 7. 2020	Lekár VALERIANA, Nám. SNP 22, 96681 Žarnovica	9:00 - 12:00
18. 7. 2020	Lekár Horná, A. Kmeť 6, 96801 Nová Baňa	9:00 - 12:00
19. 7. 2020	Lekár Horná, A. Kmeť 6, 96801 Nová Baňa	9:00 - 12:00
25. 7. 2020	Lekár ALTHEA, Bystrická 54, 96681 Žarnovica	9:00 - 12:00
26. 7. 2020	Lekár ALTHEA, Bystrická 54, 96681 Žarnovica	9:00 - 12:00

DÁVAME DO POZORNOSTI

Hájenska Bukovina Nová Baňa

Chata je zrekonštruovaná zo starej hájenskej, ktorá pôvodne slúžila ako rodinný dom pre lesníka. Prevádzka pozostáva z dvoch podlaží. Na poschodí sú tri izby s kapacitou 6 stálych lôžok s jednou prístelkou v každej izbe. Jedna izba je s východom na balkón. Na poschodí sa nachádza kúpeľňa so sprchovým kútom, ktorý je od WC oddelený zástenou. Na prízemí je ďalšia dvojlôžková izba, spoločenská miestnosť s krbom, kompletne vybavená kuchyňa, v ktorej sa nachádza sporák na pevné palivo a kombinovaný sporák na plyn a elektrinu, samostatné WC a kúpeľňa s rohovou vaňou. V suteréne sa nachádza kotolňa s pecou na tuhé palivo. Vykurovanie je zabezpečené pevným palivom cez radiátory. Vykurovanie je vo vlastnej režii, ale stará sa oň ubytovateľ. Teplá voda je v kuchyni zabezpečená cez prietokový ohrievač. V kotolni a v soc. zariadení na poschodí sa nachádzajú bojler. Miestnosti sú vo väčšej miere obložené drevom, nábytok je zhotovený na mieru. Na dvore pri chate je krb s prístreškom a s posedením. Voda je zabezpečovaná z verejného vodovodu.

Ubytovateľom je spoločnosť Mestské lesy spol. s r. o. Nová Baňa, ktorá budovu Hájenskej Bukovina dostala do dlhodobého prenájmu od mesta Nová Baňa na účely prevádzkovania turistickej ubytovne.

Turistická ubytovňa Hájenska Bukovina sa nachádza v časti Bukovina, čo je 11 km od centra mesta Nová Baňa, v tichom prostredí neďaleko lesa. Z chaty je možné vybrať sa na nádherné turistické vychádzky na Inovce, Drozdovo, Chotár, Vojšín či Starohutský vodopád. Turistickým

chodníkom sa dostanete aj do Novej Bane, kde vzniklo množstvo nových náučných chodníkov a bol vybudovaný Záhradný les medzi oblasťami Zvonička a pútnickým miestom Kohútovo. V zimnom období je možnosť zalyžovať si v časti Drozdovo. V prípade záujmu nás kontaktujte na tel. č. 045/6856729 od pondelka do piatku v čase od 7:00 do 15:00 hod.

Mestské lesy Nová Baňa

MÁTE NAOZAJ ČISTÉ RUKY?

Hygiene rúk by ste mali venovať veľkú pozornosť najmä pri návšteve zdravotníckych zariadení, kde sú baktérie veľmi odolné a môžu viesť k vzniku rôznych infekcií.

Umytím rúk teplou vodou a mydlom sa baktérií celkom nezbavíme. Ohrozujeme seba aj svoje okolie.

Pre úplné odstránenie baktérií je preto nevyhnuté ruky vydezinfikovať špeciálnymi prípravkami, ktoré sú väčšinou na báze alkoholu. Zničia mikroorganizmy účinnejšie a rýchlejšie ako umývanie rúk.

VEDELI STE, ŽE...?

Vďaka správnej hygiene rúk chránite nielen seba, ale i druhých. U nemocničných pacientov je vyššia pravdepodobnosť nákazy, kvôli zníženej imunitě v dôsledku ochorenia alebo invazívnym zákrokom.

Prameňom nákazy je často návšteva pacienta a prenos infekcie na pacienta najčastejšie prebieha priamym kontaktom kontaminovanými rukami alebo kvapôčkovou infekciou.

Najviac ohrození sú pacienti operačných oddelení, jednotky intenzívnej starostlivosti (JIS) a intenzívnej medicíny.

CHRÁNIŤ SEBA I INÝCH JE JEDNODUCHÉ: DODRŽIAVAJME SPRÁVNU HYGIENU RÚK.

KEDY DEZINFIKOVAŤ?

1. PRI PRÍCHODE DO NEMOCNICE

Každý, kto príde do nemocnice prenáša na svojich rukách rôzne vírusy a baktérie. Dezinfekciou rúk pri príchode pomáhate zabrániť ich šíreniu a chránite tak seba, personál i pacientov, pre ktorých môžu byť tieto mikroorganizmy nebezpečné.

2. PRI ODCHODE Z NEMOCNICE

Napriek každodennému úsilíu personálu je nemocnica prostredím so zvýšeným výskytom mikróbov. Nenoste si ich domov. Chránite sa môžete tak, že si pri odchode z nemocnice ruky vydezinfikujete.

NEDOSTATOČNÁ HYGIENA RÚK MÔŽE SPÔSOBIŤ

OCHORENIA TRÁVIACEHO TRAKTU
(tzv. vírusové hnačkové ochorenia: rotavírusová a norovírusová hnačka, žltáčka typu A)

OCHORENIA KOŽE A SLIZNÍC

RESPIRAČNÉ INFEKcie
(nádech, chrípka)

INFEKcie RÁN

VIETE AKO NA TO?

ZOZNÁMTE SA S TECHNIKOU SPRÁVNEHO UMÝVANIA A DEZINFEKcie RÚK.

ZDRAVIE VO VAŠICH RUKÁCH

